

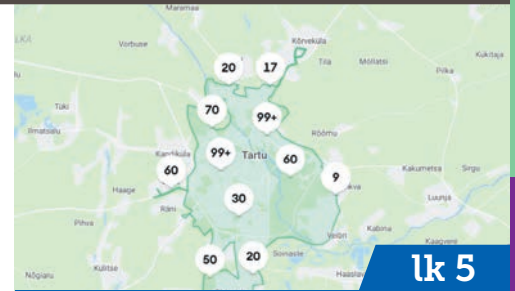
KUUKIRI

AASTAST 1996

**Jääaja Keskuses
avati Särtsutuba**

lk 7

lk 5

**Kõrvekülla tulevad Bolti
elektritõukerattad**

lk 6

**Tartu vallamaja läheb
kauaoodatud remonti**

lk 8

**Vudila Hõbekala
Kaiavere järvel**

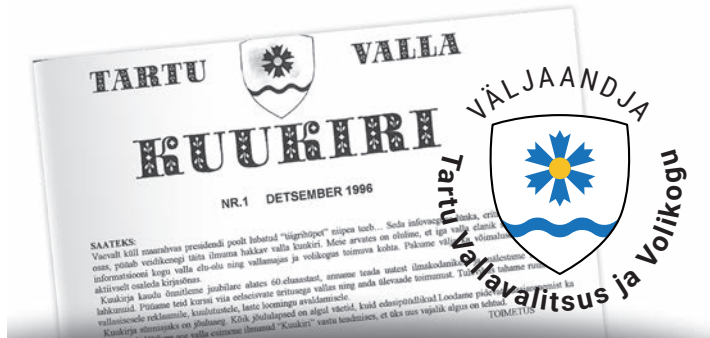

lk 11

**Wäägvvere Pasunakoos – 185
aastat puhkpillimuusikat**

TARTU VALLA KUUKIRI

AASTAST 1996

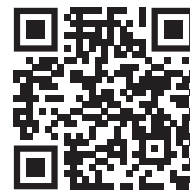

Kuukirjas avaldatakse eelmisel kuul valda sündinud ja meie seast lahkunute andmeid. Lehte lisatakse nende laste nimed, kelle vanemad on vallale nime avaldamiseks andnud loa.

Toimetusel on õigus vajadusel tekstidele teha keelekorrekture.

Kõige uuemad uudised Tartu vallas toimuvast leiad **Tartu valla kodulehelt** ning **Tartu valla** või **Kuukirja Facebooki lehtedelt**.

Ära unusta alla laadida **Tartu valla äppi!** Äpi kaudu saab vallale edastada oma mõtteid ja teavitada parandust vajavatest objektidest.

**AVASTA
PIIRISSAAR**
piirissaar.tartuvald.ee

Väljaandja: Tartu Vallavalitsus ja Volikogu
Toimetus: Ekes OÜ e-post: kuukiri@tartuvald.ee
Peatoimetaja: **Katrin Sisask** Tel. 5627 0280 (E-R 17.00–20.00)
Toimetaja / reporter: **Kaisa Kreela**
Küljendaja / fotograaf: **Rasmus Karja** Tel. 510 3479 (E-R 9.00–17.00)

Tartu valla Kuukiri ilmub tasuta.

Kuukirja saab elektrooniliselt lugeda valla koduleheküljel aadressilt:

tartuvald.ee/tartu-valla-kuukiri

või ajakirjana Issuust (numbrid kuni mai 2023):

issuu.com/tartuvallakuukiri

Mai Kuukirjas avaldatavaid kaaskirju ja reklaame ootab toimetus **1. maiks**.

Jälgi Kuukirja tegemisi ka Facebookis:

facebook.com/TartuVallaKuukiri

Oled huvitav ettevõtte Tartu vallas või tead inimest või tegu, mis väärriks kajastust? Saada vihje Tartu valla Kuukirjale!

Tartu Vallavalitsus

Haava tn 6, Kõrveküla alevik,
Tartu vald, 60512 Tartumaa.

**NB! Vallamaja on remondis 15.04–31.08.2024.
Regulaarsed vastuvõttu ei toimu!**

Tel. 510 6363, e-post: tartuvald@tartuvald.ee

Tabivere teeninduspunkt

Tabivere Päevakeskuses
Same tee 1, Tabivere alevik,
Tartu vald, 49127 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 8.30–12.00.

Tel. 5196 7738, e-post: tartuvald@tartuvald.ee

Laeva teeninduspunkt

Väänikvere tee 8, Laeva küla,
Tartu vald, 60608 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 13.00–16.30.

Tel. 5302 6608, e-post: tartuvald@tartuvald.ee

Piirissaare teeninduspunkt

Valla, Tooni küla,
Tartu vald, 62603 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 9–10, muul ajal kokkuleppel,
Tel. 529 4630 e-post: [toomas.lindjärv@](mailto:toomas.lindjärv@tartuvald.ee)

tartuvald.ee, piirissaare@tartuvald.ee

Trükk: AS Ecoprint
Tiraaž: 6000
roheline trükis
Trükitud keskkonnateadlikkus trükiettevõttes Ecoprint

20.03.2024 vallavolikogu istungil vastu võetud otsused ja määrused

Kadri Linamägi,
Tartu valla personali- ja
dokumendihalduse spetsialist

MÄÄRUS

Määrus nr 4 – Korruptsiooni ennetamine Tartu valla töökorralduses

Määruse eesmärk on tõsta korruptsiooni ennetamise alast teadlikkust ja vältida korruptsiooni ohtlikke olukordi Tartu valla juhtimises. Määruse eelnõu kohaselt on sätestatud järelevalve teostamine kahel alusel: esiteks ametiisikute kohustus deklareerida oma huvid ning teiseks anda teada isikud, kellega ollakse seotud.

OTSUSED

Otsus nr 11 – Tartu Vallavolikogu 16.03.2022 otsuse nr 22 „Huvide deklaratsiooni esitajate ja deklaratsioonide kontrollija määramine“ kehtetuks tunnistamine

Tunnistada Tartu Vallavolikogu 16.03.2022 otsus nr 22 „Huvide deklaratsiooni esitajate ja deklaratsioonide

kontrollija määramine“ kehtetuks.

Otsus nr 12 – Projektis „Lähte alevik, Kase tn jalgratta- ja jalgtee ehitamine“ osalemine

Anda luba toetustaotluse esitamiseks projektile „Lähte, Kase tn jalgratta- ja jalgtee ehitamine“ meetmesse „Kohaliku omavalitsuse investeeringud jalgratta- või jalgteedesse“ ja anda kinnitus, et Tartu vallal on olemas suutlikkus projekti „Lähte, Kase tn jalgratta- ja jalgtee ehitamine“ omafinantseeringu ja toetusest mittehüvitatavate kulude katmiseks summas kuni 161 968,48 eurot.

Otsus nr 13 – Projektis „Tabivere alevik, Pargi tn jalgratta- ja jalgtee ehitamine“ osalemine

Anda luba toetustaotluse esitamiseks projektile „Tabivere, Pargi tn jalgratta- ja jalgtee ehitamine“ meetmesse „Kohaliku omavalitsuse investeeringud jalgratta- või jalgteedesse“ ja anda kinnitus, et Tartu vallal on olemas suutlikkus

projekti „Tabivere, Pargi tn jalgratta- ja jalgtee ehitamine“, omafinantseeringu ja toetusest mittehüvitatavate kulude katmiseks summas kuni 113 866,60 eurot.

Otsus nr 14 – Tartu Vallavolikogu kogukonna- ja kultuurikomisjoni koosseisu muutmine

Arvata Tartu Vallavolikogu kogukonna- ja kultuurikomisjoni koosseisust välja Meelis Villems ja kinnitada Tartu Vallavolikogu kogukonna- ja kultuurikomisjoni liikmeks Priit Allas.

Järgmine volikogu istung toimub 17.04.2024 algusega kell 16.00.

Istungeid on võimalik jälgida reaajas ja järelevaadata Tartu Vallavolikogu Youtube'i kanalilt. Jooksvat protokollit ning hääletustulemusi on võimalik jälgida www.volis.ee leheküljel. Volikogu istungite materjalid on avalikult kättesaadavad veebis: tartuvald.ee/et/volikogu-istungite-materjalid.

Tartu Vallavalitsuse algatatud detailplaneeringud

Tartu Vallavalitsus

Tartu Vallavalitsus teatab, et on oma 28.03.2024. a korraldusega nr 358 kehtestanud Raadi alevi asuvate Keskuse tee 11 ja Mõisapõllu maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu.

Planeeringu eesmärk on kavandada Raadi alevisse uus haridus- ja kogukonnakeskus. Planeeringuga kavandatakse alale uus põhikoolihoone koos kogukonnale mõeldud ruumidega, spordihoone koos staadioniga ning lasteaiahoone. Neid ümbritsev maastik planeeritakse nii, et alale kujuneks terviklik hariduslinnak ja kogukonnakeskus. Lisaks antakse lahendus liikluskorraldusele, haljastusele, heakorrale ja tehnovõrkudega varustamisele. Planeeringuala pindala on ligikaudu 15,3 ha.

Planeeritud tegevuste realiseerimisel ei ole ette näha olulist keskkonnamõju, kui rakendatakse planeeringus kirjeldatud leevendavaid meetmeid. Samuti ei seata ohtu inimeste tervist, vara või kultuuripärandit. Pidades kinni kõikidest detailplaneeringus esitatud nõuetest, võib tekkida planeeringu elluviimisel vaid ajutine negatiivne mõju, mis on tingitud ehitustegevuse iseloomust ning tunneta-

tav ehitusaegsel ajal.

Detailplaneeringu lahenduse ning detailplaneeringu kehtestamise korraldusega on võimalik tutvuda Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee.

Tartu Vallavalitsus teatab, et on algatanud oma 21.03.2024. a korraldusega nr 344 Kärevere külas asuva Ilvesmaa maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu ning sama korraldusega jättis algatamata kõnealuse dokumendi keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH).

Planeeringu eesmärk on Kärevere külas asuvale Ilvesmaa maaüksusele määrata ehitusõigus sildumiskai ja seda teenindava laadimisplatsi ning teenindushoone rajamiseks. Rajatavat taristut soovitakse peamiselt kasutada heina, tehnika ja kariloomade veoks Alam-Pedja looduskaitseala pärandniitudele. Planeeringuala pindala on ca 3,12 ha.

KSH jäeti algatamata, kuna koostatud KSH eelhindangu kohaselt ei kaasne kavandatava tegevusega olulist negatiivset keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse elluviimisel on võimalik rakendada KSH eelhindangus välja toodud tingimusi ja

suuniseid. Kavandatava tegevusega ei ületata keskkonna taluvusvõimet planeeringualal. Võttes kasutusele vastavaid meetmeid ehitustöödel, on võimalik leevendada negatiivseid mõjusid ja minimeerida õnnetuste ilmnemise võimalust. KSH eelhindangu tulemusena on jõutud järeldusele, et keskkonnamõju strateegilist hindamist ei ole vajalik algatada.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja Tartu valla üldplaneeringust. Täiendavate uuringute vajadus täpsustub planeerimisprotsessi käigus. Detailplaneeringu algataja, koostamise korraldaja ja kehtestaja on Tartu Vallavalitsus (Haava tn 6 Kõrveküla alevik, Tartu vald, 60512 Tartu maakond). Detailplaneeringu koostaja selgub hiljem. Detailplaneeringu algatamise ning KSH algatamata jätmise korraldusega on võimalik tutvuda Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee.

Detailplaneeringute algatamise korraldustega on võimalik tutvuda Tartu Vallavalitsuses (aadressil Haava tn 6, Kõrveküla) või Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee.

Raadi hariduskeskusest

Jarno Laur,
Tartu vallavanem

Tartu Vallavalitsus kehtestas 28.03.2024. a oma korraldusega nr 358 Raadi alevis asuvate Keskuse tee 11 ja Mõisapõllu maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu. Planeeringu eesmärk on kavandada Raadi alevisse uus haridus- ja kogukonnakeskus.

Planeeringuga kavandatakse alale uus põhikoolihoone koos kogukonnale mõeldud ruumidega, spordihoone koos staadioniga ning lasteaiahoone. Neid ümbritsev maastik planeeritakse nii, et alale kujuneks terviklik hariduslinnak ja kogukonnakeskus. Lisaks antakse lahendus liikluskorraldusele, haljastusele, heakorrale ja tehnovõrkudega varustamisele. Planeeringuala pindala on ligikaudu 15,3 ha.

Raadi hariduskeskuse on eelmistest ettevõtmistest suurem oma mastaabi poolest. Keskuse teele on plaanis rajada hooned 14-rühmalisele lasteaiale ja 6 paralleelklassiga põhikoolile. Tulevikus

lisandub kompleksi ka spordihoone ja staadion. Ettevõtmise muudab eriliseks ka asjaolu, et kavandame kahe täiesti uue asutuse – lasteaia ja Raadi põhikooli loomist. Paralleelselt detailplaneeringuga on usinalt töötanud arhitektide meeskond, et saada valmis lasteaiahoone projekt. Kiidan väga meie koostööpartnereid Arhitekt 11 Eestist ja Lundén Architects Soomest, kellega loome väga omanäolise hoone. Tegutseme selle nimel, et 2025. aasta 1. septembril saaks Keskuse teel valmis lasteaiahoone, kus alustaksid tööd paralleelselt uus lasteaed ja uus põhikool. Esialgu saab poolest hoonest lasteaed 6 kuni 8 rühmaga ja poolest koolimaja. Eraldi koolimaja projekteerimine on samuti alanud, ent uue koolihooneni jõuame alles mõne aja pärast. Seni toimub kooli õppetöö lasteaiamajas, mis arhitektuuriselt luuakse nii, et rühmaruume saab kasutada ka algklasside õppetöök. Selleks, et õppetöö saaks alata 2025. aasta septembris, kavandame ehitusega alustada juba sügisel.

**Tartu vald otsib
Lähte Ühisgümnaasiumile
tulevikuusku koolijuhti**

**Kandideerimise tähtaeg
29.04.2024**

Korterühistute toetamise meede

Jana Serpak,
Tartu valla projektispetsialist

Tartu valla korteriühistutel on jälle võimalik taotleda toetust kortermajade õuealade korrastamiseks, jäätmete liigiti kogumise edendamiseks, hädaolukordadeks ja rohepöördeks valmisoleku parendamiseks ning sellega valla elukeskkonna parandamiseks ja atraktiivsemaks muutmiseks.

Toetust on võimalik taotleda nende kortermajadega seotud tegevusteks, mis on taotluse esitamise hetkel vanemad kui 7 aastat. Toetust elektrigeneraatori ühenduste ehitamiseks ja elektrigeneraatori ning elektriauto laadimisjaama paigaldamiseks on võimalik taotleda kõigi kortermajade jaoks. Toetuse taotlejaks võib olla Tartu valla kolme või enama korteriomandiga korteriühistu või kaks või enam korteriühistut, kus kokku on kuus või enam korteriomandit (edaspidi taotleja).

Toetuse suuruseks on kuni 50% kavandatud töö kogumaksumusest, kuid mitte rohkem kui 4000 eurot ühe taotleja kohta või 4500 eurot iga ühistaotluses osaleva korteriühistu kohta.

Korterühistute toetamise taotlusvoor on avatud 25.03.2024–28.04.2024.

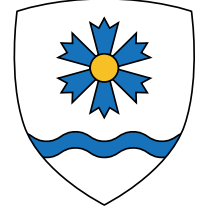
Taotlused tuleb esitada SPOKU keskkonnas.

Abimaterjalid ja ehitamisega seotud nõuded on leitavad: <https://tartuvald.ee/korteriuhistute-toetamine>

Lisainfo:

Projektispetsialist Jana Serpak,
tel 5218 415, e-posti aadress: jana.serpak@tartuvald.ee

Ehitusspetsialist Ergo Nõmme,
tel 5267 983, e-posti aadress: ergo.nomme@tartuvald.ee

NB! Eelistatud on taotlejad, kes viimase kolme aasta jooksul pole toetust saanud.

Toetatavad tegevused

- Jäätmemaja ehitamine arvestusega, et jäätmemaja mahutab vähemalt segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, biojäätmete ning pakendite mahuti.
- Jäätmete süvakogumismahti (maa-alune ja maapealne) paigaldamine korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikidele. Juhul, kui paigaldatakse ainult segaolmejäätmemahuti, peab hiljem olema sinna kõrvale võimalik paigaldada paberi- ja kartongi-, pakendi- ning biojäätmemahutid.
- Kortermaja parkimisplatsi korrasta-

mine või parkla ehitamine või laiendamine.

- Kortermaja puukuuri ehitamine või korrastamine.
- Rattaparkla või rattahoidja ehitamine.
- Elektrigeneraatori ühenduse ehitamine kütte- ja veesüsteemidele.
- Elektrigeneraatori soetamine (abikõlblik ainult koos ühenduse ehitamisega).
- Elektriauto laadimisjaama paigaldamine.

Toetuse saaja on kohustatud esitama tehtud tööde kohta aruande ja kuludokumendid hiljemalt toetuse andmisele järgneva aasta 1. detsembriks.

NB! Enne hinnapakumiste küsimist ja taotluse esitamist palume tutvuda ehitamisega seotud nõuetega Tartu valla kodulehel.

Kõrvekülas asuv Tartu vallamaja läheb kauaoodatud remonti

Tööde käigus saab maja uued aknad-uksed ning soojustatud välisfassaadi. Maja varustatakse kaasaegsete tehnosüsteemidega – uuendatakse kütte- ja elektrisüsteemi, rajatakse seni puudunud ventilatsioon ja jahutus. Uuendatakse ka vallamaja saali ning fuajee interjööri ning rajatakse kaasaegsed sanitaaringimused.

Sellest tulenevalt on muudatused Tartu vallavalitsuse töökorralduses ja vastuvõtuaegades. Nimelt töötab vallavalitsus alates 15. aprillist kuni augusti lõpuni valdavalt kodukontorites või asenduspindadel.

Seetõttu ei toimu antud ajavahemikul regulaarset kodanike vastuvõttu, vaid kõnetunnid tuleb vastava ametnikuga eelnevalt telefonitsi kokku leppida.

Tartu vallamaja, projekteeritud 1985, arhitekt Vilmar Lill, ehitatud 1988

Taas on kätte jõudnud aeg vaadata üle Tartu valla arengukava 2022-2030.

Selleks, et hinnata senised arengud ja täpsustada edasisis tegevusi, korraldab Tartu Vallavalitsus erinevates piirkondades üle valla kogukonnakoosolekud. Ootame inimesi vestlema piirkonna rõõmudest ja muredest, ootustest ja vajadustest ning arutlema arenguvajaduste üle. Nii saame kõik koos kavandada järgmised sammud, et Tartu vald oleks parim koht elamiseks ja tegutsemiseks.

Piirkondade koosolekud toimuvad järgmistes asukohtades:

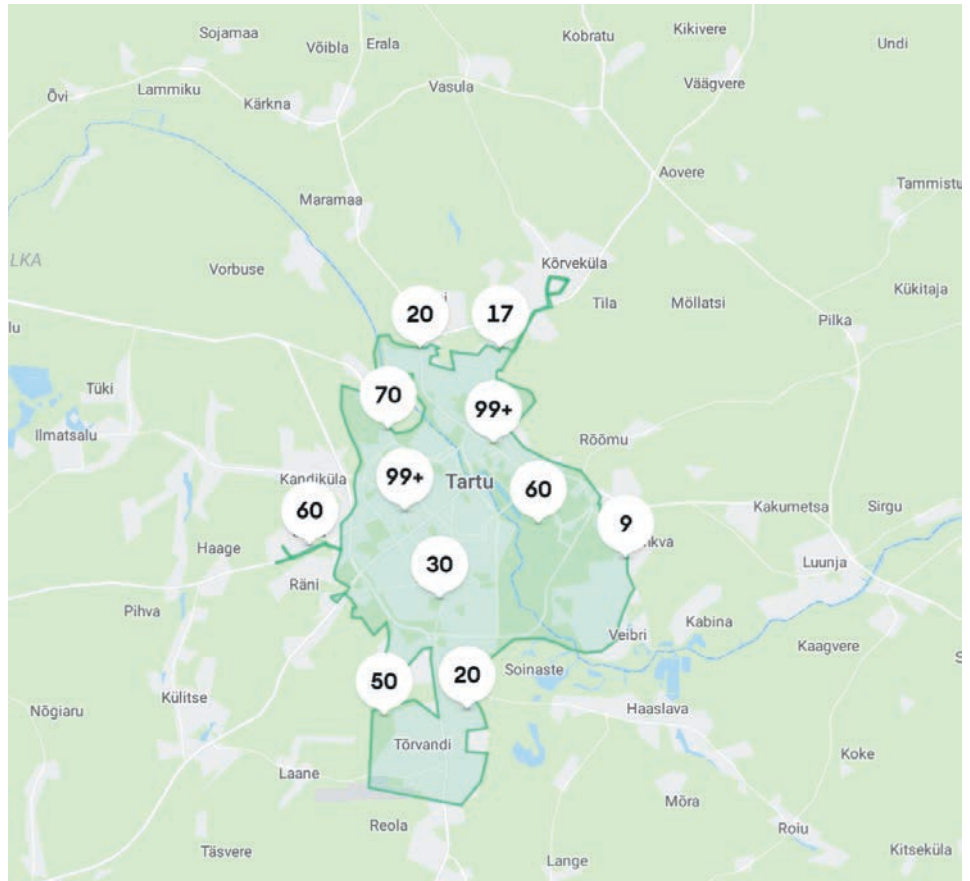
- 20. mai** kell 17:00 – Kõrveküla piirkond, Tartu Vallamaja
- 21. mai** kell 17:00 – Vedu piirkond, Vedu Raamatukogu
- 23. mai** kell 17:00 – Tabivere piirkond, Tabivere Rahvamaja
- 27. mai** kell 17:00 – Raadi piirkond, Raadi Lasteaed
- 28. mai** kell 17:00 – Laeva piirkond, Laeva Kultuurimaja
- 29. mai** kell 17:00 – Maarja-Magdaleena piirkond, Maarja-Magdaleena Rahvamaja
- 30. mai** kell 17:00 – Tammistu piirkond, Tammistu Raamatukogu-Külakeskus
- 03. juuni** kell 17:00 – Lähte piirkond, Lähte Noortekeskus
- 04. juuni** kell 17:00 – Äksi piirkond, Jääaja Keskus
- 08. juuni** – Piirissaar, Piirissaare üldkogu ajal

Tartu Vallavalitsus ja Bolt sõlmisid koostöölepe

| Tartu Vallavalitsus

Tartu Vallavalitsus ja Bolt sõlmisid koostöölepe, millega Bolti elektritõukeratta renditeenus laieneb Kõrvekülla. Sarnaselt eelmise aastaga on renditõuksid kasutatavad ka Raadil. Täpsemalt on rattaala nähtav Bolti äpist, mille kaudu saab rattaid laenutada.

Bolt on Eesti tehnoloogiaettevõtte, mille missioon on muuta tänapäeva auto-kesksed linnad inimsõbralikumaks. Bolt pakub liikuvusteenuseid Bolt mobiilirakenduse ja toidu tellimise teenuseid Bolt Food mobiilirakenduse kaudu.

Gren investeerib Tartu küttevõrku 8,2 miljonit eurot, kaugküte laieneb Raadile

| Info: Gren Eesti AS
| Teksti koostas Katrin Sisask

Energiaettevõtte Gren investeerib Tartu piirkonna küttevõrku lähiaastatel 8,2 miljonit eurot. Rahaeraldise uuendatakse kütetorustiku Tartu linnas ning laiendatakse kaugküttega liitumise võimalusi Raadil.

„Vana kütetorustiku väljavahetamine vähendab soojakadusid ja -lekked ning parandab tarnekindlust. Renoveerimistööd hõlmavad kolme piirkonda Tartu linnas ning ka täiesti uue kaugkütetorustiku rajamist Raadil, et luua sealsetele elanikele võimalus kaugküttega liitumiseks. Kõik neli ala saavad peagi ehitusprojektid ning lähiajal loodame neile hanked välja kuulutada,“ rääkis Greni Eesti äride juht Margo Külaots. Tartu ja Raadi küttevõrgu uuendamiseks esitas Gren taotluse Keskkonnainvesteeringute Keskusele, kust hiljuti saadi positiivne vastus nelja Tartu piirkonna projekti toetamiseks kokku 1,26 miljoni euroga. Greni omaosaluseks kujunes ligi 6,9 miljonit eurot ning projektid viiakse ellu aastatel 2024–2027. Tööde lõplik maksumus selgub pärast

„Kaugküte laiendamine Raadil on väga oodatud samm. Idee gaasiküttega asendamiseks kaugküttega tekkis ajal, mil gaasi hinnad hüppeliselt kerkisid. Ehkki vahepeal on hinnad pisut stabiliseerunud, on keskkonna ja tarnekindluse seisukohast kaugküte konkurentsituatsioonist kõige mõistlikum lahendus. Seetõttu liituvad ka valla lasteaedad ning tulevane Raadi hariduskeskus kaugküttevõrguga,“ rääkis ettevõtmise tagamaadest vallavanem Jarno Laur.

hangete läbi viimist. „Raadi projekt on tänaseks valmis ja ehitusloa menetlus juba käib. Rajame üle kolme kilomeetri uut küttevõrku, mille käigus saavad Pärna allee ja Kaupmehe tänava piirkonnad uue soojatorustiku ühenduse. Seniajani loomisel gaasikateldel põhinevat kütet kasutanud kortermajadel kui ka teistel piirkonna kinnistutel avaneb võimalus liituda tõhusama ja keskkonnasõbralikuma kaugküttega,“ selgitas Margo Külaots. Tartu linnas plaanib Gren renoveerida Vaarika, Tihase, Linnu ja Lemmatsi tänava ning Tamme Puiestee soojatorustikud. Samuti uuendatakse soojatorustikuid Sõpruse puiestee ja Pika tänava piirkonnas ning Sepakuru tänaval. Lisaks Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel valmivatele investeeringutele uuendab

Gren Tulbi tänava renoveerimise käigus koostöös Tartu linna ja Tartu Veevärgiga ka Tulbi tänava soojatorustiku. Margo Külaotsa sõnul aitab kütetaristu uuendamine ühtlasi soodsamat soojahinda pakkuda. Gren langetas veebruaris Tartu kaugküttevõrgus sooja hinna 59,25 eurole megavatt-tunnist. Tegemist oli kolmanda hinnalangetusega viimase aasta jooksul. Enne veebruarikuist hinnalangust langetas Gren Tartus soojahinda viimati oktoobris, mil see langes 72,60 eurole megavatt-tunnist. Tööde teostamise ajagraafik selgub lähikuudel ning Gren vabandab juba ette kõigi ees, kellele torustike uuendamisega seotud kaevetööd ja võimalikud liikluspüüangud ebamugavusi valmistavad. Täpsetest aegadest ja püüangutest teavitab Gren kohalikke omavalitsusi ja elanikke jooksvalt.

Jääaja Keskuse Särtsutoas uuritakse numbreid elektriarvel

Kättrin Beljaev, Jääaja Keskuse kommunikatsioonispetsialist

Jääaja Keskus avas oma tulevikukorraldusel „Särtsutoa“, mis on pilootprojekti tulevasteks keskuse uuendusteks.

Tegemist on haridusliku näitusega, mis juhib tähelepanu elektriga seotud teemadele. Mida tähendavad elektripakett ja -arve, võrgutasu, kokkuhoid, elektriturgturg, börsihind? Kuidas kogu sellises temaatikas orienteeruda?

Näitus tutvustab külastajatele lihtsast võtmes, kuidas elektrivool toimib, millest see koosneb ning kuidas seda jätkusuutlikult kasutada. Siin võetakse üksipulgi lahti, mida elektriarve päriselt kajastab, millest erinevad numbrid tulevad ja mida need tähendavad.

Tegemist on interaktiivse näitusega, sest võimalus on ka ise elektrit toota ja uurida, kuidas töötab Jääaja Keskuse

päikesepark.

„Särtsutoa tõmbenumbriks kujuneb ilmselt linna makett, kus tormi tõttu on kadunud elekter ja kriisikomisjon peab otsustama, millised on elutähtsad objektid ning kuidas pidada vastu nii kaua, kuni elekter taastub,“ tutvustas Kadri Valner.

Antud simulatsioon annab võimaluse ka uuteks haridusprogrammideks, sest õpetab nii meeskonnatööd kui ka loogilist mõtlemist ja reaalsete situatsioonide läbimängimist.

Särtsutuba valmis koostöös Võru gümnaasiumi õpilastega, tänu millele on näitusele lisatud noorte vaatenurk. Toa põhiline sihtgrupp ongi noored, kes õpivad põhikoolis või gümnaasiumis, kuid palju tegevust on ka täiskasvanutel.

Keskuse jaoks on oluline, et see on esimeseks piloodiks järgmisel aastal valmiva energia demokeskuse ehitamiseks.

Samuti on tähtis, et tuba on valminud pea sajaprotsendiliselt taaskasutatud või taaskasutamist võimaldavatest materjalidest. Sel moel on ehitatud juba kolm viimast väljapanekut.

Näituse valmimist on toetanud Eesti riik, kliimaministerium ja Keskkonnainvesteeringute Keskus, teostas Adexpert ja Kerttu Laane Disain.

Jääaja Keskuses tähistati jääkarupäeva

Kättrin Beljaev, Jääaja Keskuse kommunikatsioonispetsialist

Jääaja Keskus jätkab traditsiooni tähistada rahvusvahelist jääkaru päeva, sest Jääaja Keskuses näeb ju Eesti kuulsaimat jääkaru, Franzi.

Samuti on jääkarud kliimamuutuste olulised indikaatorid – kui jääväljad sulavad, jäävad jääkarud toiduta.

Ka sel korral tähistasime päeva koos meremuuseumi Polaarklubi ning Tallinna loomaaiaga.

Meil käis külas meregeoloog ja keskkonnatehnoloog Martin Liira, kes on elanud ja töötanud Teravmägedel.

Vestlus andis lisaemotsiooni ja teadmised Jääaja Keskuse uuele näitusele „Miks jääkarud pingviine ei söö,“ mis kõneleb Artika ja Antarktika muutuvast loodusest.

Oma panuse emotsionaalsesse päeva pakkus ka kunstnik Peeter Laurits, kes vestles taimede teadvelolekust ja elurikusest vanades metsades, luues hapra silla inimese ja looduse, meie metsade ja külmade jääväljade vahel. Lauritsa näituski Jääaja Keskuses kannab nime: „Miski on kõigega seotud“.

Samuti sobis päeva fookusesse ka Jääaja Keskuse fassaadil ilutsev Marta Djourina monumentaalne kunstiteos „Jää-

tuhk“, millel võite aimatavalt näha ka polaaralde piirjooni, mis meregeoloogi Martin Liira sõnul iga aastaga drastiliselt kahanevad.

Kümnes Vudila Hõbekala tõi Kaiavere järvele 233 osalejat

Info: Vudila Facebooki leht
Teksti koostas Katrin Sisask

16. märtsil toimus Kaiavere järvel kümnendat korda kogupere kalapüügivõistlus Vudila Hõbekala. Võistlusel osales 233 võistlejat, kes kokku püüdsid üle 166 kg kala. Traditsiooniliselt toimus nii püügivõistlus kui ka jääaukude puurimisvõistlus „Vudila väle käsi“.

Kalapüügivõistlusel anti auhinnad eraldi välja meeste, naiste, noorte, võistkondade ja perekondade arvestuses. Võistluse võitjad selgitatati kalade kaalumise teel. Võitjaks loeti suurima kalade kogukaalu saavutanud võistleja või meeskond.

Jääaukude puurimisvõistlusel valiti parimad eraldi meeste ja naiste arvestuses. Eraldi auhind anti välja ka laste arvestuses. Meestel tuli puurida 2 auku kahemeetrise vahega ja naistel 1 auk. Paremusjärjestuse määras aukude puurimisele kulunud aeg. Perevõistkondade vahel loositi välja Vudila kinkekaart, mis annab võitnud võistkonna liikmetele võimaluse kogu

2024. a suvel tasuta Vudila mängumaal ja veepargis lustida. Eriauhinnad said suurima kala püüdja, stiilseim kalastaja ja stiilseim võistkond. Juubelisündmust toetas üle 30 sponsori ja kõikide osalejate vahel loositi välja Lemmik Mees OÜ poolt välja pandud kümblustünn. Õnnelikuks võitjaks osutus Marcus Pallo. Jääaukude puurimise võistluse meeste arvestuses osutus võitjaks Denis Mežennõi, kes puuris 2 auku ajaga 9,91 s. Naiste arvestuses osutus võitjaks Laivi Taavits, kes puuris 1 augu ajaga 6,06 s. Laste arvestuses oli kiireim Romet Kase, kes puuris 1 augu ajaga 32,97 s. Perevõistkondade loosiauhinna võitis perevõistkond Rikka. Suurima kala püüdis võistkond Rikka, stiilseimaks kalastajaks valiti Siim Lembke ja stiilseimaks võistkonnaks Ninnunännu.

Meeste esikolmik

Kaido Olev – 6,238 kg.
Denis Manov – 4,088 kg.
Margus Ollin – 4,064 kg.

Naiste esikolmik

Agneriin Heinmäe – 3,53 kg.
Laivi Taavits – 2,392 kg.
Tiivi Petrova – 1,91 kg.

Noorte esikolmik

Karl-Gabriel Kikkas – 3,08 kg.
Mihkel Vink – 1,722 kg.
Carl Kennet Konsin – 1,562 kg.

Võistkondlik esikolmik

Denis Mežennõi, Hanno Veldemann, Ivo Venig, Rene Laanemets – 9,806 kg.
Marcos-Ervin Helmik, Renaldo Kibildas, Airi Rattasepp – 5,01 kg.
Terje Huik, Toivo Huik, Taire Mikalai – 4,048 kg.

Perevõistkondade esikolmik

Kaspar Kender, Küllö Kender, Kersti Jõgi – 2,172 kg.
Laura Luige, Marcus Pallo, Gerda Luige – 1,944 kg.
Sebastian Kase, Janne Kase, Aksel Kase – 1,204 kg.

Võistluse täispika protokoll leiab Vudila veebilehelt

www.vudila.ee/suvivudilas/#hobekala

Fotod: Cätsi Fotonurk

Kuperjanovi retkel matkati Puurmanist Tabiverre

Katrin Sisask,
Tartu valla Kuukirja toimetaja

23. märtsil koguneti Puurmani mõisa hoovi, et ühiselt minna Kuperjanovi retkele, mis viis osalejad 27-kilomeetrisele teekonnale Tabiverre.

Sel aastal juba kaheksandat korda ette võetud retk on pühendatud ajaloolistele

sündmustele – 1919. a 11.–13. jaanuarini toimunud Julius Kuperjanovi partisanisalgale rännaku mälestusele. Neil päevil liikus partisanisalk formeerimiskohast Puurmani lossist vastu lahingutegevusele Tabivere ümbruses. Rajal ootasid osalejaid kontrollpunktid, kus retkelised said hetkeks puhata ja neile pakuti sooja jooki ning vett. Retke lõpus Tabivere muuseumi juures pakuti osalejatele sooja suppi.

Foto: Rasmus Karja

Tabiveres värviti mune

Tekst ja fotod: Anette Lauri,
Tabivere Rahvamaja juhataja

30. märtsil kell 11.00 oli Tabivere Rahvamaja sagimist täis, kuna tähistasime lihavõtteid. Värvisime kokku 50 kanamuna erinevates tehnikates ja tulemus oli väga värviline.

Peale värvimist said soovijad kaardi ning asusid Tabivere vahele munajahile. Kokku oli vaja üles leida 10 punkti ning peale seda tulla rahvamajja ning lahendada mõistatus. Kiiremad läbisid raja poole tunniga. Peale jooksu valisime „Kõige kaunima pühademuna“ ja selgitasime välja kõige parema munade koksimises! Aitäh osalejatele ning kohutume juba järgmistel üritustel!

Tabivere ranna 3. saunapäev

Tekst ja foto:
Gabriel Keiv, saunapäeva korraldaja

Saunapäeva planeerimine algas juba eelmisel kevadel. Aasta jooksul otsisin toetajaid ja koostööpartnereid ja neid sai lõpuks rohkem kui eelmisel aastal.

Osalesid paljud saunad ja kümblustünnid, ilma milleta poleks meil saunapäeva toimunud. Suured tänud: Piirissaare telksaun, Saadjärve jahtklubi parvsaun, saunamersu, Saunarännakud, Seltskond ratastel, Kullinokk, Kümblustünn, Tabivere rannaterrassi saun, Firefly

saun ratastel, Tõnu saunad, Matkasaun ja Karli saun Saku.

Toetajatest tahaks tänada neid, kes panid välja auhinnad. Saunamaailm – neli 70-eurost kinkekaarti, Saku – karastavad joogid, Saadjärve jahtklubi – 3-tunnine parvesõit, Tabivere rannaterrass – 1,5-tunnine sup-laua kasutus neljale, Kohvik Pork Belly – õhtusöök neljale, Sipakson OÜ – kingitused osavõtjatele, Tartu vald – elektri ja parkla kasutuse võimaluse tagamine, Tabivere rahvamaja – 50-eurone kinkekaart, Huum – saunaraamatud ja Teknos – kingitused sauna toojatele.

Täna ka kõiki, kes tulid ja osalesid sellel saunapäeval meeskondadega. Järgmine aasta jälle!

Eestimaa aasta külad käisid Brüsselis

Katrin Sisask,
Äksi aleviku kogukond esimees

20.–21. märtsini külastasid kõigi Eesti maakondade aasta külade esindajad Eesti Külaliikumine Kodukant organiseeritud tänureisil Euroopa Parlamenti.

Kutse said kõik aasta külad augustis toimunud aasta küla valimisüritusel Euroopa Parlamendi liikmelt Sven Mikserilt.

Mul oli suur au esindada sel reisil Tartumaa aasta küla Äksit, Tartu valda ja kogu Tartumaad. Olla reisil koos endasuguste külakogukonna eestvedajatega üle kogu Eesti andis hea võimaluse omavaheliseks suhtluseks ja aruteludeks

Foto: Silver Meikar

teemal, kuidas siis ikkagi Eestimaa küladel läheb.

Külaelu säilimine oleneb paljuski riigi otsustest ja ka omavalitsuse soovist oma küladesse ja kogukondadesse panustada. Pean tunnustama, et meil Tartu vallas on hästi, sest rahvamajad on veel avatud, kogukondi kuulatakse ja

seltsid saavad endiselt tegevustoetust. Ühiselt peame pingutama selle nimel, et see oleks nii ka edaspidi. Isegi kui hetkeolukord ja tulevik ei tundu just kõige kergemate killast. Ajalugu on näidanud, et peale igat langust tuleb lõpuks jälle uus tõus.

Väägvere Pasunakoor tähistas 185. aastapäeva!

Katrin Sisask,
Tartu valla Kuukirja toimetaja

30. märtsil kell 16.00 peeti Eesti Rahva Muuseumi sillalal Väägvere Pasunakoori 185. aastapäeva kontsert.

Lisaks Väägvere Pasunakoorige esinesid Pühajärve-Rõngu puhkpilliorkester, Torma puhkpilliorkester ja puhkpilliorkester „Pociems“ Lätist. Dirigeerisid Kersti Perandi, Arno Anton, Kristi Talistu, Dainis Tarasovs, Riivo Jõgi ja Bert Langel.

Väägvere Pasunakoor on Eesti vanim puhkpilliorkester, mis asutati 1839. aastal. See kollektiiv on läbi aegade andnud oma panuse kogukonna tegevustesse, olles samas Eesti kultuuriajaloo üks oluline osa. Orkestris musitseerivad üheskoos mitme põlvkonna muusikahuvilised. Tartu vallavanem Jarno Laur kirjeldas kontserti järgnevalt: „Väägvere Pasunakoor on kui monument rahvuslikule ärkamisele. Aga see monument ei sammaldu ja tee temani ei rohtu, sest ta on tehtud graniidistki kõvemast materjalist – muusikast,

das kontserti järgnevalt: „Väägvere Pasunakoor on kui monument rahvuslikule ärkamisele. Aga see monument ei sammaldu ja tee temani ei rohtu, sest ta on tehtud graniidistki kõvemast materjalist – muusikast,

pühendumisest ja armastusest. Armastusest muusika ja Eesti vastu.

Väägvere Pasunakoor 185 on osa Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammist.

Majoraadi pargis avatakse fotonäitus tormamiskultuurist!

Karita Tilk,
Tartu valla kultuuritöösperialist

Kunstifestival „Linnast välja“ raames avatakse 7. mail kell 18 Majoraadi pargis Johanna Adojaani fotonäitus „Kas nägid, et...“

Näitus juhhib tähelepanu meie tormamiskultuurile, aga ka inimeste fantaasiale läbi mängulise lähenemise ja loodusmotiivide. „Mis on uudise juures esmane? Pealkiri ja pilt. Tänapäeva kiires ja tihedas uudisvoos tihti kaugemale ei jõutagi. Pilg jääb pidama põnevust tekitaval pealkirjal ja kui kõrval olev illustratsioon tundub samuti loogiline, siis sisu jääbki tihti juba meie enda kujutluseks. Tõeline loovusülesanne igasse päeva! Minu näitus „Kas nägid, et...“ ongi fantaasiaharjutus, mis põhineb päris fotodel ja teadusuudistest võetud pealkirjadel. Iseasi, kas me ka edaspidi oma fantaasiat sisu loomisel usaldada saame,“ kirjeldab oma näitust fotograaf Johanna Adojaan.

Tartu 2024 Tartu valla maamärk Majaraadi pargis. Foto: Karita Tilk

Johanna Adojaan (1996) on Tartust pärit fotokunstnik. Ta on lõpetanud Belgias Antwerpeni Kuninglikus Kunstiakadeemias fotograafia eriala (BA, 2019; MA, 2021) ning täiendanud teadmisi Hiinas Guangzhou Kunstiakadeemias. Adojaani paelub inimkäitumine ja selle põhjused, näiteks miks kasvatavad osad mehed habeme, miks me usume õnne ja kui erinevad me loomadest üldse oleme?

Käesolev näitus „Kas nägid, et ...“ koosneb 16 fotost ning jääb kõigile huvilistele avatuks vähemalt selle aasta lõpuni, olles üks osa kunstifestivali „Linnast välja“ loodavast Kunstiteest, mis avatakse täies mahus 6. juulil, 2024.

Kunstifestival „Linnast välja“ kuulub Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammi.

Tabivere Põhikooli juhina alustas tööd Kadi Toomi

Estrit Aasma, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Märtsi alguses alustas Tabivere Põhikooli direktorina tööd Kadi Toomi. Saame temaga lähemalt tutvavaks!

Milliste sõnadega end iseloomustaksid?

Olen edasiviiva mõtteviisiga arengule orienteeritud, sõbralik ning avatud südamega.

Sinu teekond haridusvaldkonda?

Pärast gümnaasiumi lõpetamist otsustasin õppida inglise keele õpetajaks ning vahetult pärast õpetajakoolituse õpinguid asusin tööle Kallavere Keskkooli, kus sain oma esimesed ristsed õpetajana. Õpetaja teekonda jätkasin Harjumaal suures gümnaasiumis õpetaja ja õppejuhina. Juhtimise teemad paelusid mind ja oskuste täiendamiseks asusin omandama teist kõrgharidust haridusinnovatsiooni erialal Tartu Ülikoolis, mistõttu ma ka Lõuna-Eestisse jõudsin.

Kust leidsid tööpakkumise või kust tekkis mõte kandideerida?

Tööpakkumist Tabivere kooli nägin tööpakkumiste portaalis ning hetkegi ei kõhelnud, et Tabivere võiks olla just see koht, kus jätkan oma professionaalset arenguteekonda. Juhtimine on mind alati kõnetanud, ka siis, kui olin õppejuhi rollis ning koolijuhi ametikoht

on igatepidi loogiline jätk ja minu suur unistus.

Millega tegeled vabal ajal – mõni hobi või harrastus?

Vabal ajal kasvatan 3-aastast poega, kellega koos matkame, reisime, seikleme Eestimaa ilusates paikades. Üritan taastada lugemiserõõmu. Hetkel on käsil raamat „Tööga õnnelikuks“, mida soovitan lugeda. Füüsilise poole tugevana hoidmiseks käin jõusaalis.

Mida pead oma töö juures kõige olulisemaks?

Koolijuhi töös on kõige olulisem professionaalsed suhted meeskonnas. Õpetajad ei pea oma juhti armastama, aga selleks, et meeskonnatöö oleks efektiivne, peavad toimima kokkulepped, väärtused ja lugupidamine üksteise suhtes.

Sinu motivaatorid?

Mind motiveerib minu poeg – tema pärast tahan ma olla parem, kui ma olin eile. Ja olen veendunud, et iga vanem mõtleb samamoodi, mistõttu on koolis meie roll tagada õppimiseks ja arenemiseks turvaline keskkond. Lisaks motiveerivad mind eitavad vastused. Kui ei saa, siis kuidagi ikka saab, peab olema lahendus!

Meil on sport kõigile – kuidas on sinu suhted spordiga?

Sport ja liikumine on oluline ning selle harjumise tekitamine varasest peale on

Kadi Toomi. Foto: erakogu

eriti oluline. Usun, et ma olen hea näide sellest, et mul ei tekkinud seda harjumist ja täna pean end veidikene sundima ja harjutama spordiga sõbraks saamist. Meelsasti löön kaasa erinevates ettevõtmistes, kuhu mind kaasatakse.

Mida ja millal tegid viimati esimest korda elus?

Kõige viimane uus asi minu elus: esimest korda 4. märtsil asusin koolijuhi rolli.

Mõni huvitav fakt sinu kohta, kui on ja oskad välja tuua?

Huvitav fakt on see, et ma olen elanud ja õppinud Inglismaal peaaegu kolm aastat. Lisaks olen ka sooritanud osa oma õpetajapraktikast Hispaanias.

Soovime Kadile uues ametis palju edu!

Emakeele kiituseks

Eva Kask, Tabivere Põhikooli emakeeleõpetaja

Tabivere põhikoolis leidis märtsikuu teisel nädalal aset traditsiooniks saanud keelesündmus – emakeelenädal.

Nädal algas klassidevahelise plakati võistlusega „Sõna musttuhat palet“, kus õpilased mõtlesid välja ja kujundasid oma töö, kasutades vanasõnu.

Nädala kõrgpunktiks kujunes 14. märts, mil kogu koolipere kogunes emakeelepäeva aktusele, et rõhutada ja tähtsaks pidada eesti keele hoidmist ja puhtust. 5. klassi õpilaste esituses kõlasid huvitavad faktid Eesti esimese luuletaja Kristjan Jaak Petersoni kohta. Muusikalist vahepala pakkusid 3. klassi ansambel,

kes esitas kauni „Emakeelelaulu“, ning 4. klassi solistid Karl ja Teele. Aktuse lõpus sai aga igaüks panna proovile oma teadmised, osaledes K. J. Petersoni puudutavas viktoriinis. Samal päeval kirjutasiid 8. ja 9. klassi õpilased e-etteütlust. Iga-aastase kombe kohaselt võtsid õpilased üksteiselt mõõtu etluskonkursil, mis sedapuhku oli pühendatud Juhan Liivile. Parimateks etlejateks tunnistas žürii nooremas kooliastmes Nora Kristin Kondi, Meribel Riso, Maria Aleksandra Vassili ning vanemas astmes Eleri Toode, Simmo Lehise ja Kriston Pahurini. Eripreemiad pälvisid Emily Tulev, Marleen Järvele ja Robin Rajaleid. Nädala jooksul said õpilased demonstreerida oma parimat käekirja „Kauni käekirja konkursil“.

Kunstitundides proovisid õpilased kätt kõnekäändude joonistamises. Populaarsemad väljendid, mida oma töödes kujutati, olid: pikad näpud, süda saapasääres, aega surnuks lööma, jänest sõitma, kärbseid pähe ajama.

Nädal tõi vaheldust kogu kooliperele ja tunnustust tublimatele.

Emakeelepäeval selgusid J. V. Veski mälestusele pühendatud loomekonkursi võitjad

Erika Aasa, J. V. Veski nim Maarja-Magdaleena Põhikooli huvijuht

J. V. Veski nimeline Maarja-Magdaleena Põhikool on üle 20 aasta korraldatud laste omaloominguvõistlust, mis on pühendatud J. V. Veski mälestusele. Võisteldakse luuletuste, juttude ja kunstitööde kategooriates, kolmes vanuserühmas.

Käesolev aasta on J. V. Veski juubeliaasta ja tänavuse konkursi teemaks oli „Veski“. Osalema olid oodatud kõik Tartu valla 1.–9. klasside õpilased.

Kokku laekus konkursile luule ja kirjatööde kategoorias 47 tööd ja kunstitööde kategoorias 130 tööd Kõrveküla, Laeva, Tabivere, Lähte ja Maarja-Magdaleena koolidest. Võitjad selgusid žüriiliikmete punktide pingerea alusel.

Töid hindasid kaks žüriid. Kirja- ja luuletöid hindasid Piret Haossar, Arlet Palmiste, Jaanus Järs ja Valdi Reinas. Kunstitöid hindasid Helen Bunder, Sille Raidvere ja Riina Tänna. Igal žüriiliikmel oli õigus välja pakkuda eripreemia mõnele tööle.

Traditsiooniliselt kuulutati konkursi võitjad välja emakeelepäeval. Autasustatud said kolm parimat tööd igas kategoorias ja vanuseklassis. Lisaks jagati mitmeid eripreemiaid ja tunnustati juhendajaid.

LUULETUSED

1.–3. klass

I koht Rasmus Zirnask.

Luuletus „Veski“.

Laeva Põhikooli 2. klass.

II koht Kristen Kaur Aardevälja.

Luuletus „Eesti Veskid“.

Eripreemia „Oskusliku algriimi kasutamise eest“, „Erinevate veskite uurimustöö eest“, „Selguse ja huumori eest“ ja „Kõige terviklikuma loo eest“.

Maarja-Magdaleena Põhikooli 3. klass.

III koht Oliver Sander Kask.

Luuletus „Lumeveski“.

Maarja-Magdaleena Põhikooli 3. klass.

4.–6. klass

I koht Marlo Paales.

Luuletus „Mina ja veski“.

Maarja-Magdaleena Põhikooli 5. klass.

II koht Elisabeth Haossar.

Luuletus „Kaks veskit“.

Maarja-Magdaleena Põhikooli 5. klass.

III koht Karl Joonas Tuvi.

Luuletus „Veski pardipere“.

Maarja-Magdaleena Põhikooli 5. klass.

LUULETUSTE ERIPREEMIAID

• Anell Pärn

„Veski elu kirjelduse eest“

• Kaisali Paljak

„Sooja luuletuse eesti.“

• Ronan Prodanets

„Väga hea lähenemise eest“

KIRJATÖÖD

1.–3. klass

I koht Ekke Mansberg.

Jutustus „Õuduste veski“.

Maarja-Magdaleena Põhikooli 3. klass.

II koht Lisanne Toim.

Jutustus „Veski ja kassid“.

Kõrveküla Põhikooli 2.c klass.

III koht Katarina Haossar.

Jutustus „Seiklus veskis“.

Maarja-Magdaleena Põhikooli 3. klass.

4.–6. klass

I koht Kristella Mölder.

Jutustus „Vana veski saladus“.

Eripreemia „Hästi kirjutatud põneva jutu eest maagilisest veskest.“

Tabivere Põhikooli 5. klass.

II koht Ats Kallas.

Jutustus „Tulnukad ja pipraveski“.

Eripreemia „Põneva jutustamise eest“.

Tabivere Põhikooli 5. klass.

III koht Karl Joonas Tuvi.

Jutustus „Soolaveski“.

Maarja-Magdaleena Põhikooli 5. klass.

7.–9. klass

Laura Laur.

Jutustus „Veski igapäev“.

Eripreemia „Mõtliku olukirjelduse eest“.

Maarja-Magdaleena Põhikooli 9. klass.

KUNSTITÖÖD

1.–3. klass

I koht Katarina Haossar.

Töö „Fantaasiaveski“.

Maarja-Magdaleena Põhikooli 3. klass.

II koht Derek Anton.

Töö „Täheveski“.

Kõrveküla Põhikooli 2.c klass.

III koht Risanna Siimensson.

Töö „Vikerkaareveski“.

Eripreemia „Hea värivaliku ja kompositsioonitunnetuse eest.“

Maarja-Magdaleena Põhikooli 3. klass.

4.–6. klass

I koht Evert Neeme.

Töö „Noor Veski vana veskiga“.

Eripreemia suurepärase graafilise joonistuse, meisterlikkuse ja stiilitunnetuse eest.

Lähte Ühisgümnaasiumi 5.a klass.

II koht Melora Kesvatera.

Töö „Mahajäetud veski“.

Kõrveküla Põhikooli 5.a klass.

III koht Adele Aruoja.

Töö „Elas kord“.

Kõrveküla Põhikooli 4. klass.

7.–9. klass

I koht Teele Pöder.

Töö „Kirju“.

Kõrveküla Põhikooli 9. klass.

II koht Heidi Kalg.

Töö „Surrealistlik Veski“.

Kõrveküla Põhikooli 8. klass.

III koht Rait Kazbekov.

Töö „Gooti stiilis Veski“.

Kõrveküla Põhikooli 9. klass.

ERIPREEMIAID

• Kaspar Helü.

Töö „Grafiti veskiseinal“.

Tugeva grafiti stiilitaju eest

• Kenno Salumäe.

Töö „Õine Veski“.

Julge joonistustehnika eest.

• Adeele Kiis.

Töö „Eiffel“.

Väga laheda elementidest kombinatsiooni eest.

• Kirke Stefani Vider.

Töö „Sünge“.

Hea tulemuse eest minimaalsete võtete ja vahenditega.

• Alari Reiman.

Töö „Mälestused Saaremaast“.

Julguse ja hea kompositsiooni eest.

Kõik tulemused ja tööd on välja

toodud meie kooli kodulehel

www.maarja.edu.ee.

Võõrnälkjaid korja oma aiast kohe kevadel!

Eike Tammekänd,
Keskkonnaameti loodushoiutööde
büroo juhataja

Hispaania teetigu ja mustpeanälkjaid on Eestis levinud nälkjate võõrliigid, kes on aiapidajale tülikad kahjurid. Nad toituvad peamiselt aiasaadustest ja põllumajanduskultuuridest. Hispaania teetigu on juba laialt levinud üle terve Eesti. Mustpeanälkjaid on ennast aedadesse sisse seadnud viimastel aastatel, praegu teadaolevalt on ta lisaks Harjumaale levinud ka Saare- ja Viljandimaale. Selleks, et nad sinu aeda ei satuks, tasub tegutseda ennetavalt. Kui kutsumata külalised on juba aeda jõudnud, tuleks nende ohjamisega tegeleda järjepidevalt ja koostöös kogukonnaga.

Hoogustunud üleilmne taimekaubandus on põhjus, miks kutsumata nälkjaliigid uutesse piirkondadesse „reisivad“. Peamiselt toome nad oma aedadesse potimulla või taime ümber oleva mullapalliga, kus võivad peituda nii täiskasvanud isendid kui ka munad. Piisab ainult kahest isendist või munakogumist, et liik saaks aias paljunema hakata. Nälkjate arvukusele aitavad kaasa ka niiske ja soe kevad-suvi ning pehmed talved.

Kuidas vältida võõrnäljaliikide sattumist oma aeda?

- Ära too lille- ja põõsataimi oma aeda piirkondadest, kus leidub hispaania teetigu ja mustpeanälkjaid.
- Kontrolli isikute mullapalle. Kui võtad mullapalli potist välja, peaksid teomunad olema hästi nähtavad. Leitud munad hävita keevas vees.
- Istikute soetamisel hoida neid mõni nädal karantiinis. Seo mullapalli ümber läbipaistev kilekott ja kinnita see tihedalt ümber istiku varre. Aeg-ajalt kontrolli, kas kilekoti sees on muna-dest koorunud nälkjaid. Olenevalt taimest hoida istikut poolvarjulises kohas, kasta ja jälgi seda. Hävita kotti sattunud isendid keeva veega.

Mida teha, kui võõrnälkjaid on juba aias?

- Tõrjetööga on oluline alustada juba aprillis-mais, kui esimesed täiskasvanud loomad välja ilmuvad. Kõige tõhusam on täiskasvanud isendite ja munade kokku korjamine, keeva

veega üle valamine ja seejärel umbes labida sügavusele mulda kaevamine. Iga isend, kes maikuu muneda jõuab, võib juulikuuks anda u 400 järglast.

- Kontrolli regulaarselt aias varjulisi ja niiskeid kohti, mida soe õhk ja päike lihtsasti ei kuivata. Korista lehehunnikud, kaeva kompostihunniku pealmine kiht sügavamale, võimalusel lõika lopsakate taimede ja põõsaste alused puhtaks. Terrassialused, kasvahoone servad, kõrge ja niitmata rohi, kaevuääred jms kohad on nälkjatele sobivad peitumis- ja munemispaiad.
- Nälkjate kokku meelitamiseks võid kasutada õllelõkse, arbuusikoori ja muid mahlaste köögiviljade jääke. Paiguta meelituskohtade lähedusse lauajuppe, mille alla saavad nälkjad päeval peituda. Sealt on neid lihtne üles leida.
- Nälkjate järjepideval tõrjumisel on oluline koostöö naabritega. Vastasel juhul on naabruses neist võimatu vabaneda. Koostöös peitub jõud!
- Kindlasti ära vii elusaid nälkjaid mujale loodusesse (metsaserva, niidule, parki). Nii ei levi võõrliigid mujale. Looduses saavad nälkjad kontrollimatult paljuneda ja edasi levida ning varem või hiljem jõuavad nad inimeste aedadesse tagasi.
- Väldi teomürkide kasutamist! Need ei ole hispaania teeteo tõrjumisel kuigi mõjusad, küll aga hävitavad mürgid kohalikke kasulikke liike. Teomürgid ohustavad ka tigudest toituvaid loomi-linde (nt siilid) ja koduloomi (nt kassid, koerad).

Rohkem infot leiad Keskkonnaameti kodulehelt.

Hispaania teetigu

- Silmapaistvalt suur – kehapikkus 7–15 cm.
- Hingamisava asub mantlikilbi eesosas.

Aia- ja haljastusjätmete vedu tuleb ise tellida

Aia- ja haljastusjätmete vedu toimub ajavahemikus 01. mai kuni 30. november. Haljastusjätmed peavad olema pakitud kuni 150L läbipaistvatesse kottidesse, täidetuna kuni 10 kg. Veotellimus esitage tellimus@ragnsells.com ja kirjutage, millises koguses soovite haljastusjätmeid üle anda. Teenus on tasuline, hinnakirjaga saab tutvuda Tartu Vallavalitsuse ja AS Ragn-Sells kodulehel.

- Keha värvus varieerub tumepruunist punakate, oranži, kollakate ja beežide toonideni. Keha kattev lima on oranžikaskollane.
- Pea on enamasti kehast tumedam.
- Talla serv kehaga umbes sama värvi ja silmatorkavate tumedate triipudega.
- Munad valkjad, kergelt läbipaistvad, u 3 mm läbimõõduga. Paiknevad u 20–30 (40) kaupa koos.
- Mustpeanälkjaid
- Väike – kehapikkus 3,5–5 cm.
- Hingamisava asub mantlikilbi tagaosas.
- Keha värvus hallikas-pruunides toonides.
- Pea on sinkjas-musta varjundiga.
- Iseäraliku välimuse tõttu kergesti äratuntav.

PANE TÄHELE! Hävita ainult võõrliike ja hoida kodumaiseid! Paljud kodumaised teod on aiapidajale kasulikud, näiteks tekitavad huumust ja söövad võõrnälkjate mune.

Võõrliigid aias? Hoia neid aias!

Eike Tammekänd,
Keskkonnaameti loodushoiutööde
büroo juhataja

Võõrliigid on Eestis need liigid, kes ilma inimese abita siia ei jõuaks. Invasiivseteks võõrliikideks nimetatakse neid, kes inimese tahtsi või tahtmatult siia sattumise järel hakkavad looduses vohama ja probleeme põhjustama. Sageli võtavad looduses vohavad võõrliigid üle kohalike liikide elupaiku ja mõjuvad seetõttu looduse mitmekesisusele negatiivselt. Invasiivsetest võõrliikidest on koostatud nimekirjad ja neid meil kasvatada ei tohi, ka mitte oma aias.

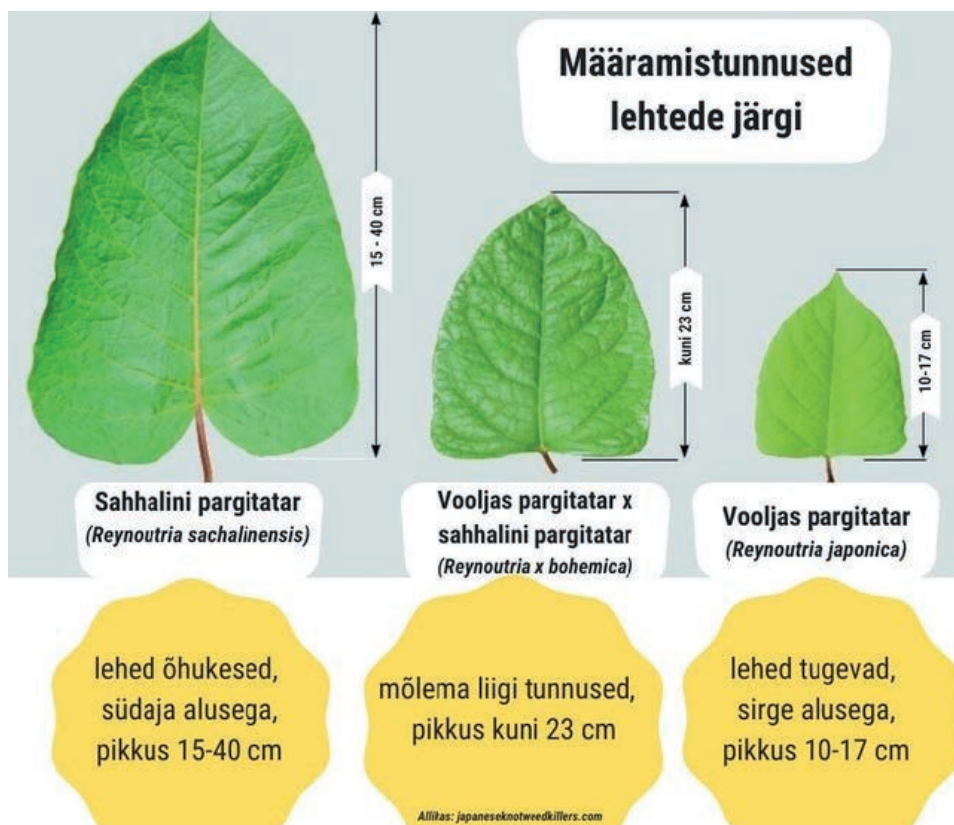
Eesti siseriiklikusse keelatud liikide nimekirja on kantud 13 taimeliiki, Euroopa Liidu omas on neid 36. Kõikide keelatud liikidega saab tutvuda Keskkonnaameti kodulehel, alljärgnevalt tutvustame mõningaid.

Karuputke võõrliigid – kindlasti kõige tuntumad, riik on nende tõrjega tege lenud juba üle 10 aasta. Riiklik tõrjetöö jätkub ja väga on oodatud maaomanike enda tehtav tõrje. Riiklikust tõrjest ja selle tulemustest saab pikemalt lugeda Eesti Looduse 2019. aasta märtsinumb rist. Järjekindla tõrje tulemusel hakkab karuputk meie maastikupildist taanduma.

Pargitatr – tuntud ka kui konnatatar või kirburuhi. Need Ida-Aasiast pärit liigid on jätkuvalt väga populaarsed. Kuna neist on äärmiselt raske vabaneda, põhjustavad nad maaomanikele järjest rohkem probleeme. Kuigi peamiselt kasvatatakse neid aedades, satub neid kahjuks järjest rohkem loodusesse ja seal muudavad nad elupaiku tundmatu senni.

Verev lemmalms – kuulub maailmas kümne kõige invasiivsema taimeliigi hulka ja on plahvatuslikult levima hakanud ka Eestis. Imekaunite õitega taim kahjustab looduslikku mitmekesisust tõsiselt. Inimesele on liik ohutu ja seda on lihtne rohida. Tõrjetegevus peab aga olema järjekindel, et vältida uute seemnete valmimist.

Keelatud võõrliikide tõrje kohustus lasub maaomanikul, seetõttu tuleb igal maaomanikul ja rohenäpül endal olla tähelepanelik ning informeeritud. Riik on võtnud enda kanda karuputke

võõrliikide ja vähemal määral ka vereva lemmalmsa tõrje. Uusi võõrliike tuleb aga igal aastal meile juurde ja riigi vahendid nendega tegelemiseks on piiratud. Lisaks keelatud liikidele on veel hulk liike, mis on samuti invasiivsed, kuid pole nimekirjadesse lisatud (nt lupiin, astelpaju, kurdlehine kibuvits). Ka need liigid vajavad tähelepanu, et ei leviks omasoodu.

Kui võõrad taimed püsiksid ainult meie aedades, poleks meil nendega probleeme. Üldjuhul jõuavad aga võõrliigid loodusesse ja seda kahel viisil: taimed kasvavad aiast välja omal jõul või levitavad neid tahtlikult või tahtmatult maaomanikud ise. Viies aiapäätmeid rohimise, harvendamise või välja kaevamise järel näiteks võsa vahele või metsa alla, võivad võõrliigid seal kasvama hakata ja kahjustada niimood meie loodust. Aiapäätmeid tuleb kompostida oma aias, muust loodusest eraldatult.

Võõraste taimedega võid endale aeda tuua ka hoopis teistsuguseid nuhtluseid – taimehaiguseid ja kahjureid. Vahest tuntuim kahjur on praegu lusitaania ehk hispaania teetigu, mis on iga aiapidaja õudusunenägu.

Aiapidaja meelespea

- Mõttele hoolega, mida oma aeda tood ja istutad! Eriti salakavalad on veeliigid, kuna neid ei ole võimalik veekogudest täielikult eemaldada. Ära too oma aeda keelatud võõrliike.
- Tõrju keelatud võõrliigid oma aiast ise ja ära vii neid aiast välja, muidu võid neid hoopiski levitada.

- Igasuguste võõrliikide loodusesse laskmine ja viimine on rangelt keelatud, sest ohustab meie oma loodust. Mis kasvab sinu aias, hoia oma aias.
- Mis vohab hästi sinu peenras ja lämmatab teisi liike, on suur nuhtlus ka väljaspool aeda. Selliste võõrliikide levikut tuleb erilise hoolega piirata.
- ÄRA VII AIAPRÜGI LOODUSESSE! Ka aiaprügi on prügi. Komposti see oma aias või käitu vastavalt kohaliku omavalitsuse juhiste ja võimaluste järgi.
- Kui vajad võõrliigi tõrjeks nõu või soovid invasiivse võõrliigi kasvukohast teatada, kirjuta info@keskkonnaamet.ee.
- Loe kompostimisest internetist, näiteks annab häid juhiseid www.kompostiljon.ee

Eesti loodus on meie ühine rikkus. Aita seda hoida, ära lase võõrliikidel seda rikkuda.

Tartu valla BMX krossiratturid võitsid rohkelt karikaid

Tekst:

Britta Jürgenson ja Allar Aardevälja

Fotod:

Britta Jürgenson ja Kaarel Nurk

BMX kross on olümpiaala. Korraga stardib rajale kuni 8 sõitjat ning võidab esimene finiši joone ületanud sõitja. BMX krossirajad koosnevad kurvidest, hüpetest ja lainetest, mida koos teiste sõitjatega kõrvuti tuleb võimalikult kiiresti läbida. Võistlejad kuuluvad vastavalt vanusele erinevatesse vanusegruppidesse. Eraldiarvestust peetakse mees- ja naissportlaste vahel. Eesti edukaimad BMX krossis 2023. a. olid Paula Palmiste (MM-i 3. koht) ja Luukas Lajal (MM-i 6. koht)

Tartu valla noorte hulgas on BMX kross populaarne spordiala. Enamus noori harrastajaid õpivad Kõrveküla Põhikoolis ja Lähte Ühisgümnaasiumis.

13. Tartu Linna Talvised karikavõistluste finaaletapp toimus 16.–17.märts 2024. Kokku võisteldi novembrist alates viiel etapil. Võistlussari on tuntust kogunud nii Eestis kui ka välismaal. Seekordsetel karikavõistlustel olid Tartu valla noored erakordselt edukad.

I koht – Maia Tani (G7-8), Hans Helemets (B9-10), Adeele Tani (G11-12), Markus Mõttus (B15-16) ja Andrus Mõttus (CR 30+)

II koht – Heron Männimets (B6), Ats Helemets (B7-8), Kristen Kaur Aardevälja (B9-10), Gregor Sakh (B11-12) ja Heron Helemets (B15-16)

III koht – Pärtel Valge (EM)

Algamas on uus hooaeg, mil toimub palju võistlusi Eestis, Lätis, Soomes ja teistes kaugemateski riikides. Soovime kõikidele BMX krossisõitjatele kordaminekuid ja edukat hooaega!

Finaalsõit. Nr 708 Hans Helemets, nr 888 Kristen Kaur Aardevälja

Kõrveküla noored.

Vasakult: Maia Tani, Gregor Sakh, Hans Helemets, Ats Helemets, Adeele Tani.

B15-16. Poisid, vanusegrupp 15-16.

Vasakult: Heron Helemets, Markus Mõttus

Karikapoisid.

Vasakult: Ats Helemets, Gregor Sakh, Kristen Kaur Aardevälja, ees Hans Helemets.

B7-8. Poisid, vanusegrupp 7-8, II koht Ats Helemets

B9-10. Poisid, vanusegrupp 9-10, I koht Hans Helemets, II koht Kristen Kaur Aardevälja

B11-12. Poisid, vanusegrupp 11-12, II koht Gregor Sakh

G11-12. Tüdrukud, vanusegrupp 11-12, I koht Adeele Tani

Lähte vilistlased võtsid taaskord mõõtu pallimängudes

Kaisa Kreela,
Tartu valla Kuukirja reporter

9. märtsil toimus Lähte Spordihoones traditsiooniline Lähte Ühisgümnaasiumi vilistlaste pallimängude turniir. Võisteldi kolmel alal: saalihoki, korvpall ja võrkpall.

Sportliku päeva avas Lähte Ühisgümnaasiumi direktor Üllar Loks ning toetavaid sõnu lisas omalt poolt ka Tartu Valla Spordikooli direktor Agu Laas. Nii saalihokis kui ka korvpallis võtsid tänava mõõtu kolm võistkonda. Saalihoki kolmeliikmelistest võistkondadest osutus mängude lõpuks võitjaks „50. lend“ koosseisus Liisa Pärn, Ats Pärn ja Priit Uibopuu. II koha sai „60. lend“ koosseisus Joonas Rubeika, Kuldar Kübarsepp ja Kati Rammo. „63. lendu“ esindasid Aksel Pärtelpoeg, Helvis Koort ja Gerda Treiman. Parima nais- ja meesmängija tiitlid teenisid välja Liisa Pärn ja Kuldar Kübarsepp. Korvpallis jagati esikolmiku kohad järgnevalt: I koht võistkond „Sõbrad“ (Mikk Mõlder, Janek Laanesoo, Steven Saaristu, Karl Ots, Ahti Sepp, Agu Laas),

II koht võistkond „Elvi“ (Robert Sepp, Are Tallmeister, Erki Tallmeister, Feliks Valdek, Mirko M. Mikk, Sven Paabut, Simo Jaanus), III koht võistkond „Lähte Tuusik“ (Erki Veikar, Carl Tammearu, Rasmus Häälme, Andreas Aru, Kaarel Kaasik, Kaupo Kaasik). Platsil võis näha nii vilistlasi, õpetajaid kui ka praeguseid gümnaasiumiõpilasi. Parima mängija tiitli viis koju Are Tallmeister ning Parima 3-punktise viske sooritaja tiitli sai Janek Laanesoo.

Kõige populaarsemaks osavõtjate arvu poolest oli taaskord võrkpall, kus osales kuus võistkonda. Viieteistkümne mängu järel osutus parimaks võistkond „Lambad“ koosseisus Helena-Krõöt Haidak, Lisett Haidak, Kaupo Kreela, Elisabeth Siivelt, Gunnar Kallari ja Valeeri

Rubeika. Teisele kohale jäi võistkond „Ene“, kelle koosseisu kuulusid Triin Proovel, Kadri Viil, Ille Lugna, Vallo Vaher, Kersti Vaher, Tarmo Aruoja. Ille ja Tarmo pälvisid ka parima nais- ja meesmängija tiitli. Kolmandale kohale jäi võistkond „Tulevik“ koosseisus Teele Tammet, Karl Marten Loks, Sten-Oliver Raud, Kaisa Kreela, Robin Vaher, Richard Kruusamägi ja Olar Vool. Vilistlaste pallimängude turniir on eriline sündmus, mis toob pea igal aastal kokku vanad sõbrad ja koolikaaslased, et koos maha pidada üks sportlik päev. Karikate ja meenetega toetasid üritust Tartu Valla Spordikool ja Lähte Ühisgümnaasium. Toitlustuse eest kandis hoolt Lähte Pagar OÜ.

Liikumispäev „Tere Kevad“ Tartu valla lastele

Valmar Kukk,
Kõrveküla Spordihoone juhataja

Pühapäeval, 24. märtsil toimus Kõrveküla Põhikooli spordihoones kolmandat kevadet järjest liikumispäev „Tere Kevad“. See ettevõtmine on mõeldud lastele, kes soovivad tulla spordisaali ja sellest rõõmu tunda. Mõnele oli see spordihoonega esmakordne tutvus, mistõttu tundus ka turvalisem, kui lapsevanem või lähikondlane oli kaasas.

Päeva alustasid vahvad *jumping*-aerobika treeningu lapsed oma etteastetega juhendajate Piia ja Margiti eeskujul. Hoogne muusika, värvilised õhupallid ning batuudil hüppavad lapsed tekitasid kõigile saalis olijatele meeldiva liikumispäeva meeleolu. Seejärel said kõik osalised tegutsema hakata. Alustati 30 m jooksuga ja paigalt

kaugushüppega. Neid tegevusi juhendasid kogenud treenerid ja õpetajad Ille ja Toomas. Kui lapsed olid jooksuajad kirja saanud, leidis paar peret, kus lapsed soovisid emaga või isaga mõõtu võtta. Seekord jäid veel ülinapilt lapsevanemad peale.

Spordisaali teisel väljakul toimusid samal ajal korvpalli vabavisete täpsusvisked treener Mairo näpunäidete järgi. Liikumispäeva jätkudes oli lastel võimalus osaleda mängulise võimlemise treeningul juhendaja Piia õpetuste järgi. Kõik osavõtjad, seekord 70 last, said liikumispäeva lõppedes väikesed üllatused mahlažooži ja šokolaadi näol. Plaanis on sellist liikumispäeva ka tulevikus korraldada. Kui kellelgi on häid ettepanekuid või soovitusi, võtke ühendust.

Tartu Valla Spordikooli poolt täname kõiki osavõtjaid ja lapsevanemaid, kes sellel päeval meiega koos liikumispäevale tulid ja sellest rõõmu tundsid.

Kohtumiseni ja liikuge ikka ning olge rõõmsameelsed!

Jääpurjetamine Saadjärvel kogub populaarsust

Madis Toots

Jääpurjetamine Saadjärvel on muutunud viimastel aastatel üha populaarsemaks. Seda võib järeltada kohalike jääpurjetamishuviliste arvu kasvu ja sadamas jääl olevate jääpurjekate mastide hulga järgi. Märtsi keskel oli jääl lausa 17 kelku.

Käesoleva aasta hooaeg oli jääpurjetajatele Saadjärvel soodne, kuna talve jooksul oli sagedaste sulailmade tõttu lumevaba ja siledat jääd päris pikalt. See võimaldas korraldada lisaks treeningutele ka hulgaliselt võistlusi. Olgu öeldud, et jääkate oli Saadjärvel märtsi algul kõige tugevam ja paksem (vähemalt 40 cm), kuigi ilmad olid juba sellised, kus päeval sulatas ja öösel külmetas.

Hooaja kõige tähtsam võidusõit, Tartumaa lahtised meistrivõistlused, olid planeeritud 23.–24. märtsile. Enne seda olid kaks nädalat tõsised plusskraadid. Seetõttu muutus võistluste toimumine jääohutuse poolest küsitavaks. Jää seisukorra kontrollimine ja ohutuse hindamine toimus mitmel päeval eelnevalt enne võistlust. Puurisime auke ja mõõtsime paksust järve eri kohtades, samuti saagisime välja jääkuubikuid, et hinnata jää struktuuri. Eelnevalt oli jää igati kontrollitud ja veendunud ka selles, et pole ohtlikke pragusid ja auke, mis on jääpurjetamishuvilistel eriti oluline. Jää paksus oli selleks hetkeks kahanevad 27 sentimeetrini. Vaatamata oma paksusele oli jää ligi poole oma tugevusest kaotanud, aga piisavalt tugev, et täiesti ohutult tiitlivõistlused läbi viia. 23. märtsi hommikuks oli kogunenud jääle mõõtu võtma 16 võidusõitjat rahvusvahelisel DN-klassi jääpurjekal.

Jääpurjekad Saadjärvel. Foto: Margus Murula

Kohalike võistlejaid oli osalemas üheksa, ülejäänud olid külalisvõistlejad, nagu näiteks ainsana juuniorklassis Läti tüdruk, kes tuli üldarvestuses 5. kohale. Olgu öeldud, et DN-klassi jääpurjetamine on üks väheseid spordialasid, kus võib võistlemas koos näha nii mehi kui ka naisi, vanuses 15 kuni kasvõi 70 aastat.

Jääpurjetamise võistlusrada oli paigaldatud selliselt, et oli kaks pöördemärki. Ülemine pöördemärk oli paigaldatud alumisest vastu tuult. Jääpurjekad loovisid nii vastu kui ka allatuult.

Jääpurjekad liiguvad tuulest väga palju kordi kiiremini. Eesmärk on rada läbida kõige lühema ajaga, tee pikkus pole oluline. Vahel on võimalik pikemat maad purjetades saavutada suurem kiirus, seega on oluline leida optimaalne kiiruse ja tee pikkuse kompromiss.

Kahel päeval erinevates tuuleoludes, kevadiselt mõnusates ja heades jääoludes sai kokku peetud 10 võistlussõitu. Arvestus toimus üldarvestuses ja eraldi 50+ vanusegrupis. Viimases oli kokku 5 võistlejat.

Üldarvestuses tuli esikohale Mihkel Kosk Pärnust. Teiseks ja Tartumaa parimaks tuli Mart Toots. Kolmas oli Kristjan Allikmaa Tallinnast ja 50+ vanusegrupi parim Madis Toots Tartumaalt, kes üldarvestuses jäi kaheksandaks. 50+ vanusegrupi teise tulemuse tegi Tõnis Vare Pärnu jahtklubist. Kolmandaks jäi Aivar Vaher Saadjärve Katamaraaniklubist.

Sellega sai hooaeg väärrika punkti. Võistlusi juhtisid ja aitasid läbi viia tublid kohtunikud Maarja Vaher ja Margus Murula.

Osalejad koos peredega. Foto: Margus Murula

Vasakult: Mart Toots (II koht), Mihkel Kosk (I koht), Kristjan Allikmaa (III koht). Foto: Margus Murula

MÄRKA OHTU: algav kevadhooaeg toob endaga kaasa mürgistused taimekaitsevahenditest

Triinu Tähe

Erinevad taimekaitsevahendid ning putukate ja näriliste tõrjeks kasutatavad ained toovad igal kevadel kaasa samas suurusjärgus mürgistusjuhtumeid kui sügiseti seente söömine.

„Lähenev kevad ja algavad aiatööd meelitavad aina enam inimesi õue. Aiatoodega käivad kaasas ka erinevad taimekaitsevahendid ja väetised, mis võivad aga hooletu käsitsemise korral olla inimesele ohtlikud,“ sõnab Terviseameti Mürgistusteabekeskuse juht Mare Oder. „On väga oluline, et aeda kahjurite eest kaitsma tõtates ei unustataks ka ennast kaitsta – kindad kätte, mask ette, prillid pähe. Ja kindlasti tasub lugeda kemikaalipakendilt juhendeid selle käsitsemiseks,“ rõhutab Oder. Mürgistusfoliini 16662 tehtud kõnedest ilmneb, et üks kümnest kemikaalimürgistusjuhtumist on tingitud taimekaitse- või putukatõrjevahendi valest kasutamisest. Kokku on sel teemal infoliinile helistatud ligi 1450 korral. Kui enim õnnetusi on põhjustanud putukate ja näriliste tõrjevahendid, siis eelmisel aastal sagenesid väetistega seotud juhtumid. Kevadsuvisel hooajal lisanduvad mürgistused taimekaitse- ja umbrohutõrjevahenditega.

Ka Botaanikaia taimekaitsespetsialist Pille Hermann tõdeb, et sageli kasutatakse taimekaitsevahendeid valesti ning ei järgita kasutusjuhiseid.

„Arvestada tuleb näiteks tuule suunaga, mistõttu tasub enne õues kemikaalidega toimetama asumist teavitada teisi koduseid ja naabreid,“ räägib Hermann. „Umbrohu tõrjumiseks mõeldud vahendit kasutades tuleb kõigepealt veenduda, et tegemist ei oleks mitmekordse kangusega kontsentraadiga. Samuti tasub enne tõrjevahendi kasutamist mõelda, kas see on ka tegelikult vajalik või on olemas muid alternatiive.“

Mida kevadhooajal silmas pidada?

- Kui kaitsed aeda, kaitse ka iseennast!
- Enne kemikaali kasutamist tutvu toote kasutusjuhendiga ning järgi seal soovitatut!
- Loe pakendil olevat etiketti! Seal saad lisainfot, kuidas end konkreetse tõrjevahendi eest kaitsta. Näiteks õunapuid pitsima minnes kannad kindlasti maski, prille ja kindaid. Vajaduse korral tuleb kanda ka spetsiaalset kaitseriietust.
- Hoia tõrjevahendeid lastele kättesaamatus kohas!

Kaitstes aeda, kaitse ennast!

Kasutades taimekaitsevahendeid, kannad prille, kindaid ja maski.

Mida teha, kui kahtlustad mürgistust?

- Taimekaitse- või putukatõrjevahendi sissehingamisest või allaneelamisest põhjustatud mürgistuse esmasteks sümptomiteks on hingamisteede ärritus, iiveldus, oksendamine, kõhuvalu ja kõhulahtisus.
- Mürgistused on ohtlikud just väikelastele, eakatele ning kroonilistele haigetele, kelle organism reageerib kemikaalidele tugevamalt.
- Kemikaalimürgistuse korral loputa esmalt suud veega. Ära aja kannatanut oksendama, vaid anna talle väikeste lonksudena vett, et allaneelatud kemikaali lahjendada. Tee kindlaks toote täpne nimetus ja/või toimeaine ning hinda võimalikku allaneelatud kogust.
- Olukorra ohtlikkuse hindamiseks ning õigete tegevusjuhiste saamiseks helista **mürgistusinfonumbrile 16662**. Helistamine on anonüümne ning nõuandeliin on avatud ööpäev läbi.

Õpilastööde võistlus kutsub noori uurima Eesti postisaadetiste minevikku

Reelika Lepp,
Omniva meediasuhete juht

Omniva, Eesti Rahva Muuseum ja MTÜ MareBalticum kutsuvad kõiki 5.–12. klassi õpilasi avastama postisaadetiste ajaloolisi lugusid õpilastööde võistlusel „Ühe saadetise lugu“. Osalemiseks tuleb leida kas kaasaegne või vanem kiri, postkaart või ümbrik, millel olevald märke, templeid ja tekste uurides panna kokku terviklik uurimustöö.

Filateelianäituse Mare Balticum 2024 peakorraldaja Oliver Hanschmidti sõnul on võistluse eesmärk tekitada noortes huvi postiajaloo vastu ja tunda seeläbi

avastamisrõõmu oma leidudest ja loodavatest seostest. „Postmargid, -kaardid ja muu filateelia on tihti oma aja peeglid ja ka kunstiteosed, millel on oma kontekst ja kus põimuvad erinevad lood. Uurimist ja avastamist on kindlasti palju! Loodame saada huvitavaid, erilisi ning kaasakiskuvaid uurimistöid, mis avavad ukse Eesti postisaadetiste minevikku,“ lisas Hanschmidt.

Töö peab sisaldama fotot saadetise mõlemast küljest ning lisada võib suurendatult pilte mõnest detailist. Võistlustööd tuleb esitada digitaalselt PDF-formaadis. Esitamine avatakse märtsis ning töid oodatakse kuni 5. maini 2024.

Võitjad kuulutatakse välja 1. juunil 2024 ning parimad tööd eksponeeritakse 26.–28. juulil rahvusvahelisel filateelianäitusel Mare Balticum 2024 ning premeeritakse auhindadega.

Peaa hinnaks on personaalne tuur Eesti Rahva Muuseumis postiajaloo koguhoidjaga ning lõõgastav puhkus VSpa külastusega. Lisaks loositakse kõikide osalejate vahel välja erinevaid auhindu.

Rohkem infot:

<https://marebalticum.ee/postilugu/>

Võistlustööd saab esitada lehel:

<https://marebalticum.ee/postilugu/> täites esitamismvormi.

Tartu Rattamatkade suvine sari saab kümneaastaseks

Triinu Tähe

Aprilli teises pooles algab Tartu Rattamatkade kümnes hooaeg ja nagu varasemalt, keskendume ka sel aastal liikumisharrastuse propageerimisele ning põnevate seikluste otsimisele.

Eeloleval kevadel-suvel on matkasarja läbivaks teemaks kultuur, sest 2024 on nimetatud kultuurilise mitmekesisuse aastaks. Liikumisaasta aga jätkub endiselt. Sihtkohtade nimekirjast leiame muuseumi, kultuurivärvaid, kultuurihäälde, toidukultuuri ja ehituskultuuri näiteid ning kultuuriloolisi kohti. Ka kehakultuur ja liikluskultuur liiguvad osalejatega endiselt kaasas.

Matkasarja kandvaks ideeks on põhimõte, et rattaga kodukandi avastamine on huvitav, lisaks ka sportlik ja perekeskne harrastus.

Matkadest osavõtu registreerimine toimub TRM kodulehel www.tarturatmatkad.ee. Matkade sihtpunkte saab külastada kahe nädala jooksul. Igal matkal osalemise registreerimiseks peab teadma vastust kontrollküsimusele, mis kinnitab osalemist. Kontrollküsimused esitatakse vahetult enne matka algust Tartu Kultuuriaknas, sarja kodulehel ja Facebookis ning neile leiab vastuse matka sihtkohast.

Jalgrattaga matkamine on lihtne – kõik osalejad alustavad oma retke oma kodust endale sobival ajal. Marsruut, matkaseltskond ja tempo valitakse endale meelepärane. Iseseisvalt võetakse ka vastutus liiklusohutuse eest.

Igal matkal osalenute vahel loositakse välja meeneid. Kooliõpilastele vahel jagatakse eraldi auhindu. Hooaja lõpus loositakse aktiivsemate osalejate vahel välja jalgratas – nii on see olnud juba viimased kuus aastat.

Terviseamet hoiatab: puukentsefaliidi juhud Eestis sagedanevad

Emily Bollverk, Akkadian kommunikatsiooni nooremkonsultant

Terviseameti andmetel on puukentsefaliidi juhtude arv Eestis viimase kolme aastaga pea kolmekordistunud. Ka linna haljasaladel võib üha sagedamini nakatunud puukidega kokku puutuda, seega pole puukentsefaliit vaid looduses viibijaid ohustav haigus.

Puukentsefaliit on puukidega leviv kesknärvisüsteemi nakkushaigus. Haigus võib avalduda mitmes vormis, alates kergest gripilaadsest seisundist kuni ajupõletikuni. Puukentsefaliidi vastu puudub spetsiifiline ravi ja selle põdemine võib harvadel juhtudel lõppeda ka surmaga.

Puugid muutuvad aktiivseks varakevadel, mil temperatuur on püsivalt üle 5–7 kraadi. Selle aasta esimene puukentsefaliidi juhtum on Terviseameti andmeil Eestis juba diagnoositud. Ainuis viis haiguse ennetamiseks on vaktsineerimine.

Puukentsefaliidi vältimiseks on olemas tõhusad ja ohutud vaktsiinid nii täiskasvanutele kui ka lastele alates esimesest eluaastast. Esmane vaktsineerimiskuur koosneb kolmest süstist, millest kaks esimest tuleks teha 1–3 kuu pikkuse vahega. Märtsis vaktsineerimiskuuri alustades on suve alguseks esmane kaitse olemas. Aasta hiljem tehtud kolmas doos annab kaitse juba järgmiseks kolmeks aastaks.

Vaktsineerida saab paljudes perearstikeskuses, vaktsineerimiskabinettides ja valitud apteekides üle Eesti. Sel aastal vaktsineeritakse 41 apteegis, mis on toodud veebilehel vaktsineerimisele. Samal veebilehel on võimalik broneerida ka endale sobiv aeg vaktsineerimiseks apteegis. Vaktsiin on tasuline ja doosi hind jääb 30–45 euro vahemikku.

Kuidas puuke vältida?

Vali looduses liikumiseks sobiv, võimalikult kinnine riietus – võimalusel heledast liibuvast kangast, pikemate säärtedega ja varrukatega. Kanna kõrgema sääreosaga saapaid, salli ja peakatet.

TARTU VELOSPETS

Suvine jalgrattamatkade sari 2024

15.04-28.04	Raadi mõisapark
29.04-12.05	Tartu lennujaam
13.05-26.05	Vorbuse
27.05-09.06	Nõo kirikud
10.06-23.06	Kambja
24.06-07.07	Väägvere
08.07-21.07	Eesti Lennundusmuuseum
22.07-04.08	Luunja
05.08-18.08	Tartu observatoorium
19.08-01.09	Kurepalu Wägon
02.09-15.09	Jääaja keskus
16.09-22.09	Ülenurme PM-muuseum

Kultuuriiklus aasta 2024 Tartu Rattamatkad

Osalemine Tartu Rattamatkade sarjas on tasuta.

Rattamatkade sarja toetab Tartu Linnavalitsus ja Tartumaa Spordiliit.

Liikumisharrastus liidab!

TERVISEAMET

TERVISEAMET

PUUKENTSEFALIIDI VAKTSINEERIMISE KAITSE

SUVESEIKLUSI

VAKTSINEERI.EE

Loodusesse minnes pakuvad lühiajalist kaitset ka putukatõrjevahendid. Pärast looduses käimist vaata end ja kaaslast alati hoolikalt üle.

Mida teha puugihammustuse korral?

Puugi leidmisel tuleb ta võimalikult kiiresti nahalt eemaldada. Mida kauem on puuk kehasse kinnitunud, seda suurem oht on nakatuda. Puugi eemaldamiseks sobivad peenikeste otstega pintsetid või tangid. Apteekides müüakse spetsiaalset puugi eemaldamise vahendeid. Eemalda puuk kas lihtsalt aeglaselt tõmmates või pöörates. Seda tehes pea kindlasti mees, et puugi keha ei tohi seejuures suruda.

Lisainfo veebilehel:
www.vaktsineeri.ee/puukentsefaliit

SA Liikumisharrastuse Kompetentsikeskuse teadusnõunik Henek Tomson: tule levist välja ja õue liikuma!

Maia Burlaka, SA Liikumisharrastuse Kompetentsikeskuse kommunikatsioonijuht

Eesti elanike liikumisaktiivsuse uuringu kohaselt on peamisteks vähese kehalise aktiivsuse põhjusteks väsimus ja aja puudumine. Uuringutega on tõestatud, et väsimusest aitab kõige paremini üle saada just liikumine. Vaadates, kui palju aega digiseadmetes veedetakse, saab järeldada, et aega meil tegelikult on.

Uuringud näitavad, et pikka aega ekraani taga olemine võib mõjutada inimeste tervist ja heaolu. Pikem ekraani taga veedetud aeg seostub ka liigse kehakaaluga ja vähesema kehalise aktiivsusega. Kuidas vähendada ekraaniaega ja pühendada see hoopis tervislikule liikumisele? Liikumisharjumuse kujundamine võib õige lähenemise korral olla üllatavalt lihtne!

Tee selgeks, kuhu sinu aeg kaob.

Me enamasti ei taju, kui palju aega meil nutiseadmete kasutamisele aega kulub. Andmeid selle kohta leiad oma nutiseadme ekraaniaja ülevaatest. Sealt näed, millistele rakendustele ja veebilehtedele kõige rohkem aega kulub ning saad mõelda, kas kogu seda infot on sul ikka päriselt vaja või parem oleks suunata osa sellest ajast mõnele kasulikule tegevusele, näiteks liikumisele.

Kontrolli, kas sa liigud oma tervise hoidmiseks piisavalt.

Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) soovitude järgi peaksid täiskasvanud liikuma vähemalt 2,5–5 tundi nädalas mõõduka intensiivsusega või vähemalt 1,25–2,5 tundi nädalas tugeva intensiivsusega. Lisaks soovitatakse teha kaks korda nädalas lihaseid tugevdavaid harjutusi ning vähendada istudes veedetud aega.

Lastele ja noortele soovitab WHO liikuda vähemalt 60 minutit iga päev mõõduka kuni tugeva aktiivsusega. Täiendavalt tuleks teha vähemalt kolmel päeval nädalas tugeva intensiivsusega füüsilisi tegevusi, lihaseid ja luid tugevdavaid harjutusi ning vähem istuda.

Kui sa liigud soovituslikust tasemest vähem, on viimane aeg oma harjumused ja nädalaplaan ümber vaadata!

Alusta väikestest liikumisampsudest.

Liikumisharjumuse kujundamine ei eelda tegelikult suuri muudatusi elus. Piisab ka väikestest sammudest. Paljud meie igapäevastest tegevustest toimuvad poolautomaatselt – hambapesu, riietumine, autos turvavöö kinnitamine, koeraga jalutamine jne. Samasuguseks rutiiniks võib saada ka liikumine. Alusta väikeste tegevuste lisamisega oma päeva – kasuta trepi asemel lifti, tee tööl olles liikumispause, läbi osa oma teekonnast (tööle, poodi, kinno) iga päev jalgsi, tee õhtul teleri ees harjutusi jne. Alusta esialgu kasvõi 10 minutist. Kui oled piisavalt järjepidev, teed mõne aja pärast kõiki neid samme juba ilma pikemalt järele mõtlemata.

Pane paika kindel rutiin.

Harjumus liikuda kujuneb kiiremini siis, kui teha seda kindlatel päevadel umbes samal ajal. Palju raskem on kujundada harjumust sellistest tegevustest, mida teeme harva või juhuslikult suvalistel aegadel. Algajal on seega mõistlik võtta ette sellised tegevused, mida saab teha rutiinselt samal ajal samades tingimustes nii, et need ei nõuaks eraldi keerulist logistikat ja senise elu ümberkorraldamist. See võib olla igahommikune võimlemine, igapäevane jalutuskäik pärast tööd, kõnniring lõunapausi ajal, bussist ühe peatuse võrra varem väljumine ja tööle kõndimine või harjutuste tegemine õhtuste teleuudiste ajal. Oluline aga on, et see tegevus korduks samadel päevadel ja kellaaegadel.

Tegele sulle meeldivate tegevustega.

Tõenäolisemalt tekib liikumisharjumus nendest tegevustest, mis on sulle meeldivad ja nauditavad. Kui liikumine seostub ebamugavuse, lapsepõlves saadud trauma või hirmuga, siis hambad ristas seda tehes ei õnnestu harjumust tekitada. Mõttele, mis sulle meeldib – muusika, võistlus, seltskond või ükski oma mõtetes olemine? Proovi oma liikumine just nende meeldivate asjadega siduda. Katseta erinevaid tegevusi ja vali välja just see, mis sulle kõige rohkem rõõmu pakub.

Kasvata järk-järgult liikumise ajalist kestust ja intensiivsust.

Kui oled mõnda aega kindlat liikumis-

viisi regulaarselt harjutanud, näiteks 10 minutit iga päev või mõned korrad nädalas ja tunned, et see õnnestub juba päris kergesti, võid proovida liikumise ajalist kestust tõsta. Kui see õnnestub, siis võid proovida suurendada järk-järgult ka intensiivsust. Eesmärgiks võib esialgu püstitada jõuda WHO liikumissoovituste tasemeni.

Ära oota kiireid tulemusi, naudi protsessi.

Ära oota kiireid tulemusi, vaid anna endale aega ja naudi protsessi. Teekond liikumisharjumuse kujundamiseni võib erinevate uuringute kohaselt võtta aega kuni üheksa kuud. Nii et kui paari kuuga ei teki sul veel liikumisharjumust, ei tähenda see, et sinul on midagi viga või teed midagi valesti. Kui vaja, leia endale kaasaelajad või kaasliikujad – koos on motivatsiooni kergem hoida.

Ja ära unusta, et iga liikumine on parem kui mitte midagi!

Avatud on võistkondade registreerimine Vooremaakommi-konkursile!

Ootame endast teada andma sõpruskondi, üksiküritajaid, koolilapsi, kogukondi, väliskülalisi, asutusi, ettevõtjaid. Looge kohalikust toorainest (vähemalt 50% toorainest peab olema meie piirkonnale omane) retsept ja andke endast teada Eneli Kaasikule (eneli.kaasik @gmail.com). Kohapeal valmistatakse ja tutvustatakse siis enda välja töötanud näidis-suupistet. See võib olla kas soolane või magus, aga võib tulla välja ka mõlemaga. Žürii valib välja kolm parimat, mida saaks hakata hilisemalt kasutama ka piirkonda tutvustavatel üritustel. Jääb soovida vaid – pange mõtted tööle, hoidke maitsemeeled avatud ja andke enda võistkondadest teada mida varem seda parem.

Projekti rahastab Tartu vald ning Europa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammi kuuluv Lõuna-Eesti kogukonnaprogramm.

TEENUSED

Tänavakivi paigaldustööd,
vundamendi kaevetööd, kallurveod.
Tel: 55 649 350
info@rohelineheakord.ee

Viljapuude lõikus. Tel 53942369

Heki lõikus, okste ja aiapäätmete
äravedu, muru niitmine,
trimmerdamine kruntide korrastus
5897 7133

Pottsepatööd kõikjal Eestis
555 437 30 tellipottsepp.ee

Soovin osta 2-3 toalise korteri.
Piirkond: Lähte, Erala, Kärkna,
Kõrveküla
Palun ühendust võtta
Kärt Saks, tel. 5668 0648

Maarja Perejuuksur
avatud Neljapäev 9-19, Reedel 9-17
tel 56659988
soovitav eelregistreerimine.

TANTSUÕHTU
Raadimõisa Hotelli Restoranis
19. aprill 20:00
Avatud baar
Tauri Anni
PILET 10.-
Täpsem info ja kohtade broneerimine:
info@raadimõisa.ee
+372 5815 4868

LISAINFO JA LAUDADE BRONEERIMINE
TABIVERE.RAHVAMAJA@TARTUVALD.EE TEL. 50 444 79

10. MAI 2024
TABIVERE RAHVAMAJAS
KELL 21.00
Respekt
PILET EELMÜÜGIST 10.-
KOHAPEAL 15.-

PRAKTILISED ÕPPEPÄEVAD
TARTUMAA HOBIMESINIKELE

Õppepäevadest on oodatud osa võtma hobimesinikud või sellega alustada soovivad nii era- kui ka juriidilised isikud, et saada praktilisi teadmisi, oskusi, suhelda teiste hobimesinikega. Samuti võivad liituda piirkonna mesinikud, et koos kogemusi jagada.

Õppepäevi viib läbi 5.kategooria mesinik Tarmo Eres.

- 20.aprill kell 11, Õnnela mesila, Alasoo
Kevadine tarude läbivaatus, inventuur; kevadised tööd mesilas
- 2.mai kell 16, Peipsimaa Mesinduse Hobikeskus, Põldmaa
Kevadine tarude läbivaatus, inventuur; kevadised tööd mesilas.
Peipsimaa mesinduse hobikeskuse võimalused ja vahendid ühiseks kasutamiseks.
- 14.mai kell 16, Õnnela mesila, Alasoo
Kevadine majandamine, mesindamine korpusarudega
- 6.juuni kell 16, Õnnela mesila, Alasoo
Mesila laiendamine- idupere tegemine, perede poolitamine
- 17.juuni kell 16, Õnnela mesila, Alasoo
Suvised ettevalmistused tarudes. Esimene meevõtt.

Osalemine on tasuta eelneva registreerimise alusel.
Võib osaleda nii eraldi õppepäevadel kui ka terviklikult jätkuna.

Lisaks tulemas:
• õppereis Läti-Leedu mesilatesse 30.05-02.06
• õppereis Saaremaa mesilatesse 28.06-30.06

Toetus: Tartumaa Arenduselt, LEADER 19.2 toetus projekti
„Hobimesinike võrgustiku arendamine“ raames.

Registreerimine ja lisainfo:
Peipsimaa Kogukonnaköök MTÜ
mailto:seelamuse.koda@gmail.com
tel. 53460078, 53934648

26.04.2024 kell 19
Maarja-Magdaleena
Rahvamajas
Kevadine
Peoõhtu
Tantsule kutsub
ansambel
Kondor
Tantsupausidesse
loob sära
**Peep
Puis**
Piletid 8€ eelmüügis Maarja-Magdaleena
Rahvamajas. Samal õhtul 12€ Info tel 5205906
Meelepärane söök-jook võta ise kaasal
Made with PosterMyWall.com

CNC OPERTAATOR

Sinu peamised tööülesanded on:

- CNC Holz-Hier Dynestic 7535 puidutööpöngi seadistamine ja hooldus;
- fassaadide detailide valmistamine;
- töödelatud detailide kvaliteedi tagamine.

Sinult ootame:

- CNC pingiga töötamise kogemust;
- jooniste lugemise oskust;
- kohusetundlikkust ja korrektsust;
- head suhtlemis- ja eneseväljendusoskust;
- eesti keele oskust kirjasemel, erialast inglise keele oskust.

Sulle pakume:

- stabiilset töösuhet;
- tööaega esmaspäevast reedeni 8-17;
- võimalust arenedä koos ettevõttega;
- toetavaid kolleege;
- tööpaiguse vastavalt töötas;
- terviseendamisest toetust;
- meelepidamist isiklikele ja perekondlikele tähtpäevadele;
- ühisurust.

Liitu meie laheda meeskonnaga!

Disainime ning toodame aiamaju ja -kuure. Oleme peamiselt orienteeritud välisurule.

Baltic Connexions OÜ, Tabivere
Lisainfo +372 5056883, www.bertilo.com
Kandideerimiseks saada oma CV palun personal@balcon.ee

Bertilo

18.05

Öös on vabadust

Museumid avatud
kell 18-23
Sissepääs 1 euro
Eriprogrammid
muuseumiöö.ee

Muuseumiöö Äksis
tuleb jälle!

Museumiöö toimub tänavu 18. mail ning teemaks on „Öös on vabadust“.

Museumiöö sissejuhatusena toimub 18. mail kell 14.00 Jääaja Keskuses Äksi Segakoori ja Lähte Ühiskooli õpilaste tasuta kevadkontsert.

Soomepoiste tuba-museum on Museumiööl avatud 18.00 - 23.00.

Külastajaid ootab ainult selleks õhtuks Äksi kogukonna ühistööna valmiv värvikas ning suurejooneline üheöönäitus „TÖÖ TÄNAB TEGIJAT!“

Äksi kandis on ikka öeldud: „Tee tööd ja näe vaeva, siis tuleb ka vabadus!“

Nõnda on siinmail alati kõvasti tööd rabatud ja hästi tehtud tööde-toimetuste ning võidetud võistluste eest ka ohtrasti tunnustust pälvitud.

Museumiööl tutvustamegi külastajatele Äksi inimeste paljude aastakümnete jooksul saadud autasude kirevat kollektsiooni. Näha saab ordeneid ja aurahasid, tänukirju ja diplomeid, karikaid ja medaleid, kuldkeeli ja kuldseid oksid...

Museumiööl on avatud ka MTÜ Äksi aleviku kogukonna kohvik „Õõd on siin mustad“ (arveldamine sularahas).

Samas majas asuv Järve Pood on avatud kuni kell 21.00.

Kõikidel, kellel on soov oma esemetega näitusel osaleda, palume endast mai alguseks Äksi Raamatukogus märku anda! Ootame siitkandi naisi ja mehi, poisse ja tüdrukuid, daame ja härrasid, kellel on huvi olla osaks Äksi Museumiööst.

Kohtumiseni Äksis!

Jäaja Keskus

AVATUD
T-P kell 11- 16

Mõnus kohvik
Saadjärve kaldal
ootab teid
lõunasöögile ja aitab
korraldada teie pidu
konverentsi või
koosolekut.

Saadjärve 20, Äksi, Tartumaa
59113753 / kohvik@jaaag.ee
www.jaaag.ee

Pühapäeval, 19.mail 2024
kell 10:00 - 14:00

Maarja-Magdaleena kevadlaad

endise meierei hoovialal
KIRBUKAS, ROHEVAHETUS

Müügil istikud, taimed, lilleamplid, käsitöö,
riided, küpsetised ja muud kaupa

Avatud Sirje kohvik

Kell 11 mängib Oma Küla Pillimees
Õnneloos

Info ja registreerimine tel 5205906 Tiia
59198572 Ilme

Tere tulemast kauplema ja laadarõome
nautima!

*Palju õnne pisipõnni
sünni puhul!*

Uku Hõbejärv	23.02.2024
Marta-Mia Pajusaar	05.03.2024
Lisette Truss	08.03.2024
Johann Lüüs	13.03.2024
Oskar Kapp	15.03.2024
Kerret Nurmsalu	21.03.2024
Lennart Lalin	23.03.2024
Eija Jete Tammistu	30.03.2024

KEVADLAAT
11.MAIL KELL 11:00-14:00
LAEVA KULTUURIMAJA ÖUEALAL

KIRBUKAS TAIMEVAHETUS
TAIMELAAT KOOGID-KÜPSISED

Registreeri end Kirbukale
müüma numbril 5110552

TARTU VALLA kauni kodu konkurs 2024

Tartu Vallavalitsus kutsub üles kõiki aktiivseid elanikke
märkama Tartu vallas asuvat kaunist kodaeda, korraldatud
tootmishoone ümbrust või põnevat üldkasutatava hoone öueala
ning esitama neid „Tartu valla kaunis kodu 2024“
konkursile hiljemalt 28.aprillil!

LISAINFO: WWW.TARTUVALD.EE/KAUNIS-KODU-2024

Kallis Maimu!

Et iga päev Sul rõõmu tooks,
õnne ja rahu juurde looks!
Õnnitleme juubilari!

Evi, Madli, Renate, Eda

Avaldame kaastunnet
Rutt Lattikule
JÜRI LATTIKu
lahkumise puhul.
Tuuliku 6 majaanikud

Evi, Leili, Arvo, Endel!

Hoogsat sammu, head tuju,
rõõmu, tervist kuhjaga...
seda kõike kaasa toogu
algav eluaasta endaga.

Laeva pensionäride selts

Meie hulgast lahkunud

ELLA AAVIK
27.03.1928–03.03.2024

ASTA RAMMI
10.07.1930–11.03.2024

HEINO SELGIS
25.04.1936–12.03.2024

JÜRI LATTIK
03.11.1943–22.03.2024

VELLO KOSTIN
05.06.1947–25.03.2024

EEVI EINMANN
22.08.1941–26.03.2024

KRESSI TALU TAIMEMÜÜK alates 20. aprillist

Head taimehuvilised!

Aprillis külastamine etteteatamisega (tel
53541425 või FB), alates maist oleme avatud
E-P 10.00–20.00.

Valik on mitmekesine: võõrasemad,
sarvkannikesed, amplitaimed, maitsetaimed,
begooniad, kõögiviljataimed, maasikad,
suvelilled, amplid jne.

Jälgi infot Facebooki lehelt: Kressi talu
Tel: 53541425
Asukoht:
Kressi, Voldi küla, Tartu vald, Tartumaa

Õiete, Merike!

Nii ajaratas aastaid keeras Sinu eluteel,
neis mälestusi häid Su ümber elab veel.
Sa nagu hellalt silitada tahaks neid
ja astuda veel kord neid käidud teid...
Palju õnne!

Maarja-Magdaleena Maarahva Selts

EELK Äksi Andreas Kogudus

Jumalateenistus
igal pühapäeval kell 11:00

Lisainfo õpetaja Esa Luukkala
tel 5811 3195

EELK Kursi Maarja-Eliisabeti Kogudus

Jumalateenistus
igal pühapäeval kell 15:00

Lisainfo õpetaja Esa Luukkala
tel 5811 3195

9. mai kell 18.00 Kristuse
Taevaminemise püha kontsert Kursi
kirikus. Parkano sõpruskoguduse
kirikukoor ja lastekoor. Sisepääs
tasuta.

APRILL

20. aprill 15 ja 24. aprill 16.30 tuurid näitusel „Kellele kuulub öö?“
30. aprill 19 „Volbriöö müsteerium“

MAI

11. mai 14 Emadepäeva kontsert
12. mai Poole hinna pühapäev
14. mai Sürrrealistliku kunsti konverents
18. mai MUUSEUMIÖÖ: kell 19 „Sürrrealism 100...“ kuraatorituur ja palju muud põnevat!
22. mai 16.30 ja 25. mai 15 tuurid näitusel „Kellele kuulub öö?“

27. aprill Vitssõle tegemine
27.–28. aprill Niplispitsi tegemine (edasijõudnud)
4. mai Traditsioonilise järi meisterdamine
5. mai Tapitud detailidega tööriistakasti tegemine
4. ja 11. mai Kaapkübara viltimine
25. mai Seto valge pitsi heegeldamine
25. mai Haapsalu salli kudumine

TARTU VALLA KULTUURIKALENDER

Ajas muutuv kultuurikalender on leitav aadressil: www.kultuurikava.ee

NB! Kõik soovijad saavad oma sündmuse kalendrisse ise märkida. Loo konto, logi sisse ja lisa sündmus! Siis ei ole vaja eraldi Kuukirjale sündmusest märku anda.

APRILL – MAI 2024

19. aprill kell 20.00	Tantsuõhtu Raadimõisa Hotelli Restoranis. Esineb Tauri Anni. Avatud baar. Pilet 10 €.Laudade broneerimine tel 5815 4868.
20. aprill	4. Mayeri Raadi tänavajooks Majoraadi pargis. Põhijooks 7 km, tervisekõnd, laste- ja noortejooksud.
23. aprill kell 18.00	Jüriöö prügijooks. Korraldab Tabivere Rahvamaja.
24. aprill kell 12.00	Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari „EAKATE TUND“ Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses.
24. aprill kell 16.00	Tartu valla OTT Kõrvekülas.
26. aprill kell 19.00	Kevadine peoõhtu ansambliga Kondor Maarja-Magdaleena Rahvamajas. Tantsupausidesse loob sära Peep Puis. Pilet eelmüügist 8 €, koha peal 12 €. Info tel 520 5906.
30. aprill kell 19.00	Volbriöö Tabivere rannas.
3.mai kell 21.00	Disko Laeva Kultuurimajas. Riietus: must-valge. Dj ReinK. Pilet 8 €.
4. mai	Üle-eestiline talgupäev Teeme ära! Tutvu talgutega veebileheküljel www.teemeara.ee . NB! Paljud talgud toimuvad teisel ajal!
5. mai kell 14.00	Teraapiline liikumine koos hingamistehnikaga Laeva Kultuurimajas. Osalustasu 10 €. Registreerimine: 5110652
7. mai kell 18.00	Johanna Adojaani fotonäituse „Kas nägid, et...“ avamine Majoraadi pargis.
10. mai kell 21.00	Tabivere Rahvamajas peoõhtu ansambliga Respekt. Pilet eelmüügist 10 €, kohapeal 15 €. Laudade broneerimine tel. 504 4479.
11. mai kell 11.00	Kevadlaad Laeva Kultuurimajas (Kirbukas, taimelaat, taimevahetus, magusad küpsetised). Kirbukale registreerimine 5110652.
12. mai kell 10.00	Äksi rohelaat – Kastist välja! Äksi Kivipargis. Ilu- ja köögiviljataimede müük, rohevahetus, käsitöö. Info tel 735 3138, 5358 5114.
17. mai kell 10.00	32. Roheliste rattaretk „Kuidas elad, Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024?“
18. mai kell 14.00	Äksi Segakoori ja Lähte Ühisgümnaasiumi õpilaste kevadkontsert Jääaja Keskuses. Tasuta.
18. mai kell 18.00–23.00	Muuseumiöö „ÖÖS ON VABADUST!“. Üle 160 muuseumi ja mäluasutuse pakuvad põnevaid eriprogramme. Sel õhtul on muuseumipilet vaid 1 euro! Mitmed muuseumid avavad oma ukсед lausa TASUTA. Tutvu programmidega Muuseumiöö kodulehel muuseumioo.muuseum.ee . Tartu vallast osalevad Eesti Rahva Muuseum, Jääaja Keskus ja Soomepoiste tubamuuseum. Viimases on avatud Äksi kogukonna üheöö-näitus.
19. mai kell 10.00	Maarja-Magdaleen kevadlaad endise meierei hoovialal. Kirbukas, rohevahetus, müügil taimed, käsitöö, riided, küpsetised jm. Avatud Sirje kohvik. Kell 11.00 Oma Küla Pillimees. Info tel 520 5906, 5919 8572.
29. mai kell 12.00	Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari „EAKATE TUND“ Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses.
30. mai kell 18.00	Iga kuu viimasel neljapäeval lauamängude kogupere õhtu Vedu raamatukogus.

KÕRVEKÜLA

LAEVA

LÄHTE

KOOGI

PIIRISSAAR

RAADI

KÄRKNA

ÄKSI

TABIVERE

mitmes kohas

TAMMISTU

VASULA

VEDU

MAARJA-MAGDALEENA

